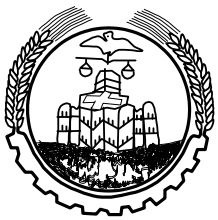
1ኛ ዓመት ቁጥር 2
1 Year No. 2

ባሕር ዳር ሰኔ 15 ቀን 1987 ዓ.ም
Bahir Dar 22nd JUNE 1995

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት

ዝክረ ሕግ
ZIKRE HIG

የአንዱ ዋጋ ብር 1.00	በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተጠባባቂነት የወጣ	የ ፖ.ሣ.ቁ 312 P.o.Box

ማውጫ	CONTENTS
አዋጅ ቁጥር 2/1988 የአማራ ብሔራዊ ክልል ሕገ መንግስት ማቋቋሚያ አዋጅ ገጽ 23	Proclamation No-2/1995 A Proclamation to provide for the Establishment of the Constitution of the Amhara National Region Page 23

አዋጅ ቁጥር 2/1988 ዓም

የአማራው ብሔራዊ ክልል

ሕገ መንግስት

መግቢያ

እኛ የአማራ ብሔራዊ ክልል ሕዝቦች ለዘመናት ተንሰራፍቶ የቆየውን ጨቋኝ ሥርዓት ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶቻችንን አፍኖ፣ የተዛባ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ፖሊሲዎች ለድህነትና ለኋላ ቀርነት ዳርጎን መቆየቱ በእድገታችን ላይ ያደረሰውን አሉታዊ ተጽዕኖ ለማስወገድ በመሻት፣

በአብዛኞቹ የአገራችን ብሔር ብሔረሰብ ህዝቦች ላይ ሲፈጸም የቆየው አስከፊ ብሔራዊ ጭቆና ምክንያት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የጉዳቱ ሰለባዎች ሆነን መቆየታችን በማያዳግም ሁኔታ እንዲታረም በመፈለግ፣

መላ የአገራችን ብሔር፣ ብሔረሰብ ህዝቦች ባካሄዱት አኩሪ ተጋድሎ የነበረው ኃላ ቀር አፋኝ ሥርዓት ተገርስሶ፣ አገራችን ኢትዮጵያ የግለሰብና የህዝቦች ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች፣ የሁሉም ብሔር፣ ብሔረሰብ ህዝቦች የራስን ዕድል በራስ የመወሰን መብት እስከ መገንጠል ድረስ የተከበሩባት፣ በአጠቃላይም የሕግ የበላይነት የሰፈነባት ዲሞክራሲያዊ ፌደራላዊ ሪፑብሊክ መሆኗ ለጋራ እድገታችን መፋጠን ያለውን ጠቀሜታ በመገንዘብ፣

በአማራ ብሔራዊ ክልል የምንገኝ ህዝቦች በተፋጠነ ኢኮኖሚያዊ እድገት ለዘላቂ ሰላምና ለዳበረ ዴሞክራሲ የምንበቃው ከኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግሥት የተቀዳ፣ ከክልላችን ሁኔታ ጋር የተገናዘበና የክልሉ ህዝቦች የተከበሩልንን ሕገ መንግሥታዊ መብቶች ባልተሸራረፈ ሁኔታ በሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችለን የራሳችን ሕገ መንግሥት ሲኖረን እንደሆነ አጥብቀን በማመን፣

ይህን ክልላዊ ህገ መንግስት በቀጥተኛ ተሳትፏችን መርጠን በላክናቸው የአማራ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት ተወካዮች አማካኝነት ሰኔ 15 ቀን 1987 ዓ.ም አጽድቀነዋል።

የአማራ ብሔራዊ ክልል ሕገ መንግሥት

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 1

የክልሉ መንግስት ስያሜ

ይህ ሕገ መንግስት የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዴሞክራሲያዊ አወቃቀርን ይደነግጋል። በዚህ መሰረት የሚቋቋመው መንግስት "የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት" በሚል ስም ይጠራል።

አንቀጽ 2

የአማራ ክልል ወሰን

የአማራ ክልል በሰሜን ትግራይ ክልል፣በምስራቅ አፋር ክልል፣ በደቡብ

Proclamation No-2/1995

A Proclamation of the Constitution of the Amhara National Region

Preamble

WHERE AS, we the people of the Amhara National Region, desiring to do away with the negative impact, which the age old oppressive system, that suppressed our human and democratic rights, inflicted upon our development through its unb7alanced economic and social policies, there by Subjecting us to poverty and back wardness,

WHERE AS, desiring to rectify the damaging circumstances, caused by the atrocious national oppression once and for all, to which most of the nations, nationality and peoples of our country, were subjected, and which has been directly or indirectly victimizing us;

WHERE AS, realizing that, through the heroic struggle of all the nation, nationality and peoples of our country, the backward oppressive system has been uprooted, and for the benefit of the advancement of our mutual development, our ounty Ethiopia, has now become a federal Democratic Republic, where generally, rule of law has reigned, individual and peoples human and democratic rights, and peoples rights to self determination unto secession, is being respected,

WHERE AS, strongly believing that, we the people of the Amhara Region, shall achieve rapid economic development, sustainable peace, and developed democracy through our own constitution that is adopted from the constitution of the Federal democratic Republic of Ethiopia, intertwined with the objective situation of the region, which shall enable us to exercise our respected and unrestricted constitutional rights.

Now, THEREFORE, we do hereby adopt this regional constitution on this 22nd day of June 1995, through our representatives elected with our direct participation for the council of the Amhara National Regional State,

ኦሮሚያ ክልል በምዕራብ የቤኒሻንጉል /ጉምዝ/ ክልልና ሱዳን ያዋስኑታል።

አንቀጽ 3

የአማራ ክልል ብሔራዊ መንግስት ሰንደቅ ዓላማ

የአማራ ብሔራዊ ክልል የራሱ ሰንደቅ ዓላማና አርማ ይኖረዋል፣ ዝርዝራም በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 4

የአማራ ክልል ብሔራዊ መዝሙር

የአማራ ክልል የራሱ ብሔራዊ መዝሙር ይኖረዋል።
ዝርዝራም በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 5

ስለ ቋንቋ

1. በክልሉ ውስጥ የሚገኙ ቋንቋዎች በመንግስት እኩል ዕውቅና ይኖራቸዋል።
2. አማርኛ የክልሉ ብሔራዊ መንግስት የሥራ ቋንቋ ይሆናል

አንቀጽ 6

የክልሉ - ርዕሰ ከተማ

የክልሉ ርዕሰ ከተማ ባሕር ዳር ነው።

አንቀጽ 7

የዕታ አገላለጽ

በዚህ ሕገ መንግስት ውስጥ በወንድ ዕታ የተደነገገው የሴቷንም ዕታ ያካትታል።

ምዕራፍ ሁለት

የሕገ መንግስት መሠረታዊ መርሆዎች

አንቀጽ 8

የሕዝብ ወሳኝነት

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስት የበላይነት እንደተጠበቀ ሆኖ፣

1. የአማራው ክልል ሕዝቦች የክልሉ ብሔራዊ መንግስት የበላይ ሥልጣን ባለቤቶች ናቸው።
2. የሕዝቦች የበላይነት የሚገለጸው በሚመርጧቸው ተወካዩችና ራሳቸው በቀጥታ በሚያደርጉት ዴሞክራሲያዊ ተሳትፎ ነው።

አንቀጽ 9

የሕገ መንግስቱ የላይነት

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስት የበላይነት እንደተጠበቀ ሆኖ፣

1. ይህ ሕገ መንግስት የብሔራዊ ክልሉ የበላይ ሕግ ነው። ማንኛውም ሕግ፣ ልማዳዊ አሰራር፣ እንዲሁም የማንኛውም የመንግስታዊ አካል ወይም ባለሥልጣን ውሳኔ ከዚህ ሕገ መንግስት ጋር ሚቃረን ሆኖ ሲገኝ ተፈጻሚነት አይኖረውም።
2. ማንኛውም የክልሉ ነዋሪዎች፣ የመንግስት አካላት፣ የፖለቲካ ድርጅቶችና ሌሎች ማሕበራት እንዲሁም ባለሥልጣኖቻቸው ሕገ መንግሥቱን የማስከበርና ለሕገ መንግስቱ ተገዥ የመሆን ኃላፊነት አለባቸው።

3. በዚህ ሕገ መንግስት ከተደነገገው ውጭ በማናቸውም አኳኋን የመንግሥትን ሥልጣን መያዝ የተከለከለ ነው።

አንቀጽ 10

ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች

1. ሰብዓዊ መብቶችና ነፃነቶች ከሰው ልጅ ተፈጥሮ የሚመነጩ፣የማይጣሱና የማይገፈፉ ናቸው።
2. የዜጎችና የሕዘቦች ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የተከበሩ ናቸው።

አንቀጽ 11

የመንግሥትና ሃይማኖት መለያየት

1. መንግሥትና ሃይማኖት የተለያዩ ናቸው።

CONSTITUTION OF THE AMHARA NATIONAL REGION

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 1

THE NAME OF THE REGIONAL STATE

This constitution provides for the democratic structure of the Amhara National Regional State Accordingly, the National State shall be called `the Amhara National Regional State''

The state to be established according to this shall be called "The Amhara National Regional State''

Article 2

Territory of the Amhara Region

The Amhara region is bordered by the Tipray region in the North, the Afar region in the East, The Oromiya region in the South, the Benshangal (Gumuz) region and the Sudan in the West,

Article 3

Flag of the Amhara National Regional State

The Amhara National Region State shall have its own flag and emblem; the particulars shall be determined by law.

Article 4

The National Anthem of the Amhara Region

The Amhara Region shall have its own national Anthem; the particulars shall be determined by law.

Article 5

Language

1. All languages existing in the region, shall enjoy equal state recognition
2. The official language of the regional state shall be Amharic

Article 6

Capital city of the Region

Bahir Dar is the capital city of the region.

2. መንግሥታዊ ሃይማኖት አይኖርም።
3. መንግሥት በሃይማኖት ጉዳይ ጣልቃ አይገባም። ሃይማኖት በመንግሥት ጉዳይ ጣልቃ አይገባም።

አንቀጽ 12

የመንግስት አሠራርና ተጠያቂነት

1. የመንግሥት አሠራር ለሕዝብ ግልጽ በሆነ መንገድ መከናወን አለበት።
2. ሕዝቡ በመረጠው ተወካይ ላይ እምነት ባጣ ጊዜ ከቦታው ሊያነሳው ይችላል፣ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
3. ማንኛውም ኃላፊና የሕዝብ ተመራጭ ኃላፊነቱን ሲያጓድል ተጠያቂ ይሆናል።

ምዕራፍ ሶስት

መሠረታዊ መብቶችና ነፃነቶች

አንቀጽ 13

ተፈጻሚነትና አተረጓጎም

1. በማንኛውም ደረጃ የሚገኙ የብሔራዊ ክልሉ መንግስት የሕግ አውጭ፣የሕግ አስፈጻሚና የዳኝነት አካሎች በዚህ ምዕራፍ የካተቱትን ድንጋጌዎች የማክበርና የማስከበር ግዴታ አለባቸው።
2. በዚህ ምዕራፍ የተዘረዘሩት የመሰረታዊ መብቶችና ነፃነቶች ድንጋጌዎች የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ከተቀበላቸው አለም አቀፍ የሰብዓዊ መብት ድንጋጌዎች፣ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ስምምነቶችና ሰነዶች ጋር በተጣጣመ መንገድ ይተረጎማሉ።

ክፍል አንድ

አንቀጽ 14

የአማራው ሕዝብ ብሔራዊ መብቶች

የአማራው ሕዝብ ከኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስት የራሱን እድል በራሱ የመወሰን እስከመገንጠል ድረስ ያለው መብት በማናቸውም መልኩ ያለገደብ የተጠበቀ ነው። በዚህ መሠረት የአማራው ብሔር ሕዝብ፣

1. የራሱን ብሔራዊ ማንነት የመጠበቅና የማስከበር፣ ቅርሱንና ታሪኩን የመንከባከብና የማበልፀግ እንደሁም በቋንቋው የመጠቀም፣ቋንቋውን የማሳደግ፣ባህሉን

የመግለጽ፣የማዳበርና የማስፋፋት መብት አለው፣

2. በራሱ መልከዐ ምድራዊ ክልል ውስጥ የራሱን ጉዳይ በራሱ የመጨረስ፣ራሱን በራሱ የማስተዳደርና እንዲሁም የማዕከላዊ መንግስት ውስጥ በነፃነት፣ አድልዎ በሌለበት፣ተገቢና ርትዓዊ በሆኑ የውክልና አግባብ ውጤታማ ተሳትፎ ለማድረግ መብት አለው።

3. የአማራው ብሔር ራሱን በራሱ የማስተዳደር መብት፣ ሕዝቡ

Article 7

Gender

In this constitution, provisions enacted in the masculine gender shall be deemed to include the feminine gender

CHAPTER TWO

FUNDAMENTAL CONSTITIONAL PRINCIPLES

Article 8

The Determination of people

With out prejudice to the super macy of the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia,

1. The supreme power of the Regional state, belongs to the peoples of the Amhara Region,
2. The Supre macy of the people shall be expressed through their elected representatives and through their direct democratic participation.

Article 9

Sure macy of the Constitution

Without prejudice to the sure macy of the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia;

1. This constitution is the supreme law of the national Region. Any law, customary practice, and decision, made by state organ or public official inconsistent there with shall be null and void
2. All residents, state organs, political organizations, other associations and their officials, have the duty to comply with this constitution; and have it respected;
3. Assuming power in any manner, other than as provided by this constitution is prohibited.

Article 10

Human and Democratic Rights

1. Human rights and freedoms as inherent rights of man are inalienable and inviolable.
2. The Human and Democratic rights of peoples and citizens, shall be protected.

Article 11

Separation of State and Religion

1. The Amhara National Regional State is a secular state
2. There shall be no state religion
3. The state shall not interfere in

በሰፈረበት መልክዐምድር ራሱን የሚያስተዳድርበት መንግሥታዊ ተቋማት የማቋቋምና በፌደራል መንግሥቱ አስተዳደር ውስጥ ሚዛናዊ ውክልና የማግኘት መብትን ያጠቃልላል።

4. በዚህ አንቀጽ በተራ ቁጥር ከ1-3 የተጠቀሱት መብቶች ታገዱ፣ተረገጡ፣ወይም ተሸራረፉ ብሎ ባመነበትና ባንድነት ስር ሆኖ ሊያስተካክላቸው ባልቻለበት ጊዜ በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 39 በተደነገገው መሠረት የራሱን እድል በራሱ እስከመገንጠል ድረስ የመወሰን መብቱን ተግባራዊ ያደርጋል።

5. የብሔር ፣ብሔረሰቦች፣ሕዝቦች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 ላይ ያላቸውን የራስን እድል በራስ የመወሰን እስከመገንጠል ድረስያለ መብት በሥራ ላይ የሚውለው፣

ሀ. የመገንጠል ጥያቄ በብሔር ብሔረሰብ ወይም በሕዝብ የሕግ አውጭ ምክር ቤት በሁለት ሶስተኛ የድምጽ ድጋፍ የተቀባይነት ማግኘቱ ሲረጋገጥ፣

ለ. የፌደራሉ መንግስት የብሔር ብሔረሰብ ወይም የሕዝብ ምክር ቤቱ የመገንጠል ውሳኔ በደረሰው በሶስት ዓመት ጊዜ ውስጥ ለጠያቂው ብሔር ብሔረሰብ ወይም የሕዝብ ሕዝበ ውሳኔ ሲያደራጅ፣

ሐ. የመገንጠሉ ጥያቄ በሕዝብ ውሳኔው በአብላጫ ድምጽ ሲደገፍ፣

መ. የፌደራሉ መንግስት መገንጠሉን ለመረጠው ብሔር፣ብሔረሰብ ወይም ሕዝብ ምክር ቤት ሥልጣኑን ሲያስረክብ፣

ሠ. በሕግ በሚወሰነው መሠረት የንብረት ርክክብ ሲደረግ ነው።

6. በአንቀጽ 14 በንዑስ አንቀጽ 1-5 የተጠቀሱት ብሔራዊ መብቶች በክልሉ ውስጥ ላሉት ለኽምራ፣ለአዊና ለኦሮሞ ሕዝቦች ይሠራል።

7. በዚህ ሕገ መንግሥት ውስጥ ብሔር፣ብሔረሰብ፣ሕዝብ ማለት ከዚህ ቀጥሎ የተገለጹትን ባህርያት የሚያሳይ ማህበረሰብ ነው። "ሰፋ ያለ የጋራ ጠባይ የሚያንጸባርቅ ባህል ወይም ተመሳሳይ ልምዶች ያላቸው፣ሊግባቡበት የሚችሉበት የጋራ ቋንቋ ያላቸው፣የጋራ ወይም የተዛመደ ህልውና አለን ብለው የሚያምኑና የሥነ ልቦና አንድነት ያላቸው እንዲሁም በአብዛኛው በተያያዘ መልክዓምድር የሚኖሩ ናቸው"

religious affairs, neither shall religion interfere in the affairs of the state

Article 12

Functions and Accountability of state

1. The activities of state shall be undertaken in a manner which is open and transparent to the public.
2. The people may recall any one of their representatives, whenever they loose confidence in him; the particulars shall be determined by law.
3. Any public official or elected representative, shall be accountable for breach of his official duties

CHAPTER THREE

Fundamental Rights and Freedoms

Article 13

Scope of Application and Interpretation

1. The legislative, executive and judicial branches of the National Regional State, at all level, shall have the duty to comply with the provisions of this chapter, and have it respected.
2. The Fundamental rights and freedoms enumerated in this chapter shall be interpreted in a manner consistent with the universal declaration of Human rights; international human rights, covenants, and conventions, ratified by the Federal Democratic Republic of Ethiopia.

PART ONE

ARTICLE 14

National Rights of the Amhara People

The Amhara Peoples as provided in the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, shall have the unrestricted right to self determination up to secession.

Accordingly, the people of the Amhara Nation;

1. Shall, have the right to preserve and have it respected, its national identity to preserve and promote its history and heritage, as well as, to use and develop its language; to promote its culture, help it grow and flourish.

ክፍል ሁለት

ሰብዓዊ መብቶች

አንቀጽ 15

የሕይወት፣የአካል ደህንነትና የነፃነት መብት

ማንኛውም ሰው ሰብዓዊ በመሆኑ የማይደፈ የማይገሰስ፣የሕይወት የመኖር፣የአካል ደህንነትና የነፃነት መብት አለው።

አንቀጽ 16

የሕይወት መብት

ማንኛውም ሰው በሕይወት የመኖር መብት አለው፣ማንኛውም ሰው በሕግ በተደነገገ ከባድ የወንጀል ቅጣት ካልሆነ በስተቀር ሕይወቱን አያጣም።

አንቀጽ 17

የአካል ደህንነት መብት

ማንኛውም ሰው በአካሉ ላይ ጉዳት እንዳይደርስበት የመጠበቅ መብት አለው።

አንቀጽ 18

የነፃነት መብት

1. በሕግ ከተደነገገው ሥርዓት ውጭ ማንኛውም ሰው ወንድም ሆነ

ሴት ነፃነቱን /ነፃነቷን/ አያጣም /አታጣም/።

2. ማንኛውም ሰው በሕግ ከተደነገገው ሥርዓት ውጭ ሊያዝ፣ ክስ ሳይቀርብበት ወይም ሳይፈረድበት ሊታሰር አይችልም።

አንቀጽ 19

ኢሰብዓዊ አያያዝ ስለመከልከሉ

1. ማንኛውም ሰው ጭካኔ ከተሞላበት ኢሰብዓዊ ከሆነ ወይም ክብሩን ከሚያዋርድ አያያዝ ወይም ቅጣት የመጠበቅ መብት አለው።
2. ማንኛውም ሰው በባርነት ወይም በግዴታ አገልጋይነት ሊያዝ አይችልም። ለማንኛውም ዓላማ በሰው የመነገድ ተግባር የተከለከለ ነው።
3. ማንኛውም ሰው በኃይል ተገዶ ወይም ግዴታን ለማሟላት ማንኛውንም ሥራ እንዲሰራ ማድረግ የተከለከለ ነው።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 "በኃይል ተገዶ ወይም ግዴታን ለማሟላት" የሚለው ሐረግ የሚከተሉትን ሁኔታዎች አያካትትም።

ሀ. ማንኛውም እስረኛ በእስር ባለበት ጊዜ በሕግ መሠረት እንደሰራ የተወሰነውን ወይም በገደብ ከእስር በተለቀቀበት ጊዜ የሚሰራው ማንኛውም ሥራ፣

ለ. ማንኛውም ወታደራዊ አገልግሎት ለመስጠት ሕሊናው የማይፈቅድለት ሰው በምትኩ የሚሰጠው አገልግሎት፣

ሐ. የማኅበረሰቡን ሕይወት ወይም ደህንነት የሚያሰጋ የአስቸኳይ ጊዜ ሁኔታ ወይም አደጋ የሚያጋጥምበት ጊዜ የሚሰጥን ማንኛውም አገልግሎት፣

መ. በሚመለከተው ሕዝብ ፈቃድ በኣካባቢው የሚፈጸምን ማንኛውም የኢኮኖሚና የማኅበራዊ የልማት ሥራ።

አንቀጽ 20

የተያዙ ሰዎች መብት

1. ወንጀል ፈጽመዋል የሚባሉ ሰዎች የቀረበባቸው ክስና ምክንያቶች በዝርዝርና ወዲያውኑ በሚገባቸው ቋንቋ

እንዲነገራቸው መብት አላቸው።

2. የተያዙ ሰዎች ላለመናገር መብት አላቸው የሚሰጡት ማንኛውም ቃል ፍርድ ቤት በማስረጃነት ሊቀርብባቸው እንደሚችል መረዳት በሚችሉት ቋንቋ እንደተያዙ ወዲያውኑ ማስገንዘቢያ እንዲሰጣቸው መብት አላቸው።
3. የተያዙ ሰዎች በአርባ ስምንት ስዓታት ፍርድ ቤት የመቅረብ መብት አላቸው። ይህም ጊዜ ሰዎች ከተያዙበት ቦታ ወደ ፍርድ ቤት ለመምጣት አግባብ ባለው ግምት የሚጠይቀውን ጊዜ አይጨምርም። ወዲያውኑ ፍርድ ቤት እንዲቀርብ በተጠረጠሩበት ወንጀል ለመታሰር የሚያበቃ ምክንያት ያለ መሆኑ ተለይቶ እንዲገለጽላቸው መብት አላቸው።
4. የያዛቸው የፖሊስ መኮንን ወይም የሕግ አስከባሪ በጊዜ ገደብ መሠረት ፍርድ ቤት በመቅረብ የተያዙበትን ምክንያት ካላስረዳ ፍርድ ቤቱ የአካል ነፃነታቸውን እንዲያስከብርላቸው የመጠየቅ፣ ሊጣስ የማይችል መብት አላቸው። ሆኖም ፍትሕ እንዳይጓደል ሁኔታው የሚጠይቅ ከሆነ ፍርድ ቤቱ የተያዘው ሰው በጥበቃ ሥር እንዲቆይ ለማዘዝ ወይም ምርመራ ለማካሄድ ተጨማሪ ጊዜ ሲጠይቅ አስፈላጊ በሆነ መጠን ብቻ ሊፈቅድ ይችላል። ፍርድ ቤቱ የሚያስፈልገው ተጨማሪ የምርመራ ጊዜ ሲወስን ኃላፊ የሆኑት የሕግ አስከባሪ ባለሥልጣኖች ምርመራውን አጣርተው የተያዘው ሰው በተቻለ ፍጥነት ፍርድ ቤት እንዲቀርብ ያለውን መብት የሚያስከብር መሆን አለበት።
5. የተያዙ ሰዎች በራሳቸው ላይ በማስረጃነት ሊቀርብ የሚችል

የእምነት ቃል እንዲሰጡ ወይም ማንኛውም ማስርጃ እንዲያምኑ

2. Shall, have the unrestricted right to determine and administer its own affairs on its own, within its geographical area, as well as, the right to participate freely and effectively in a manner of fair and proper representation in the central government.
3. The Amhara Nation shall, have the unrestricted right to administer itself; and this shall include the right to establish governmental institutions within the territory it inhabits, and the right to fair representation in the federal government.
4. Shall, exercise its right to self determination up to secession, in accordance with article 39 of the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia; where it is convinced that, the rights mentioned in sub article 1-3 of this provision are denied, abridged, or abrogated, and could not be rectified, under unity.
5. The right to self determination up to secession of nation, nationality and peoples, stipulated in sub article 4 of this provision, may be exercised;

a/ Where the demand for secession is approved by a two-thirds (2/3) majority vote of the legislative council of the nations nationalities or peoples.

b/ where the federal state organizes referendum for the nation nationality or the people demanding secession with in three years upon receipt of the rsion of the council of the nation nationality or People.

c/ Where the demand for secession is supported by a simple majority vote in the referendum,

d/ Where the Federal Government transfers power to the parlianent of the nation, nationality or people which has opted for secession,

e/ Where property is partitioned in accordance with the law,

6. The National Rights enumerated in sub. articles 5 of article 14 shall be applicable to the peoples of HIMRA; AWI and

አይገደዱም። በማስገደድ የተገኘ ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም።

6. የተያዙ ሰዎች በዋስ የመፈታት መብት አላቸው። ሆኖም በሕግ በተደነገጉ ልዩ ሁኔታዎች ፍርድ ቤት ዋስትና ላለመቀበል ወይም በገደብ መፈታትን ጨምሮ በቂ የሆነ የዋስትና ማረጋገጫ እንዲቀርብ ለማዘዝ ይችላል።

አንቀጽ 21

የተከሰሱ ሰዎች መብት

1. የተከሰሱ ሰዎች ክስ ከቀረበባቸው በኃላ ተገቢ በሆነ በአጭር ጊዜ ውስጥ መደበኛ ፍርድ ቤት ለሕዝብ ግልጽ ችሎት የመሰማት መብት አላቸው። ሆኖም የተከራካሪዎችን የግል ሕይወት፣የሕዝቡን የሞራል ሁኔታና የአገሪቱን ደህንነት ለመጠበቅ ሲባል ብቻ ክርክሩ በዝግ ችሎት ሊሰማ ይችላል።
2. ክሱ በቂ በሆነ ዝርዝር እንዲነገራቸውና ክሱን በጽሑፍ የማግኘት መብት አላቸው።
3. በፍርድ ሂደት ባሉበት ጊዜ በተከሰሱበት ወንጀል እንደጥፋተኛ ያለመቆጠር፣በምስክርነት እንዲቀርቡም ያለመገደድ መብት አላቸው።
4. የተከሰሱ ሰዎች የቀረበባቸውን ማንኛውንም ማስረጃ የመመልከት፣ የቀረቡባቸውን ምስክሮች የመጠየቅ፣

ለመከላከል የሚያስችላቸውን ማስረጃ የማቅረብ ወይም የማስቀረብ እንዲሁም ምስክሮቻቸው ቀርበው እንዲሰሙላቸው የመጠየቅ መብት አላቸው።

5. በመረጡት የሕግ ጠበቃ የመወከል ወይም ጠበቃ ለማቆም አቅም በማጣታቸው ፍትሕ ሊጓደል የሚችልበት ሁኔታ ሲያጋጥም ከመንግሥት ጠበቃ የማግኘት መብት አላቸው።
6. ክርክሩ በሚታይበት ፍርድ ቤት በተሰጣቸው ትዕዛዝ ወይም ፍርድ ላይ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ይግባኝ የማቅረብ መብት አላቸው።
7. የፍርድ ሂደት በማይገባቸው ቋንቋ በሚካሄድበት ጊዜ በመንግሥት ወጪ ክርክሩ እንዲተረጎምላቸው የመጠየቅ መብት አላቸው።

አንቀጽ 22

በጥበቃ ሥር ያሉና በፍርድ የታሰሩ ሰዎች መብት

1. በጥበቃ ሥር የሉና በፍርድ የታሰሩ ሰዎች ሰብዓዊ ክብራቸውን በሚጠብቁ ሁኔታዎች የመያዝ መብት አላቸው።
2. ከትዳር ጓደኞቻቸው ፣ ከቅርብ ዘመዶቻቸው፣ ጓደኞቻቸው፣ ከሃይማኖት አማካሪዎቻቸው፣ ከሐኪሞቻቸውና ከሕግ አማካሪዎቻቸው ጋር ለመገናኘትና እንዲጎበኟቸውም ዕድል የማግኘት መብት አላቸው።

አንቀጽ 23

የወንጀል ሕግ ወደ ኃላ ተመልሶ የማይሰራ ስለ መሆን

1. ማንኛውም ሰው የወንጀል ክስ ሲቀርብበት የተከሰሰበት ድርጊት በተፈጸመበት ጊዜ ድርጊቱን መፈጸሙ ወይም አለመፈጸሙ ወንጀል መሆኑ በሕግ የተደነገገ ካልሆነ በስተቀር ሊቀጣ አይችልም። እንዲሁም ወንጀሉ በተፈጸመበት ጊዜ ለወንጀሉ ተፈጻሚ ከነበረው የቅጣት ጣሪያ በላይ የከበደ ቅጣት በማንኛውም ሰው ላይ አይወሰንም።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ቢኖርም ድርጊቱ ከተፈጸመ በኃላ የወጣ ሕግ ለተከሳሹ ወይም ለተቀጣው ሰው ጠቃሚ ሆኖ ከተገኘ ከድርጊቱ በኃላ የወጣው ሕግ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

አንቀጽ 24

በአንድ ወንጀል ድጋሚ ቅጣት ስለመከልከሉ

OROMIA

7. The term '' Nation, Nationality or people in this constitution'' Shall mean " a community with the following characteristics " People with culture reflecting common charactterstic features or similar custom, common language, in which they can communicate, who belive that they have a common or related life and who have a common psychological make up as well as the majority of whom live with in a common territory''

PART TWO
Human Rights
Article 15
The Right to Life, Liberty and Security of Person

Every one by virtue of being human has the inalienable and inviolable right to life, liberty, and security of person.

Article 16
The Right to Life

Every human being has the right to live. No one shall be deprived of his life except by reason of his conviction in accordance with the law, for a serious crime committed by him.

Article 17
The Right to Security of Person

Every one shall have the right to security of person

Article 18
Liberty

1. No one whether male or female shall be deprived of his (her) liberty except in accordance with such procedures as are

ማንኛውም ሰው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግና ሥነሥርዓት ወይም አግባብ ባላቸው ሌሎች ሕጎች መሠረት ተከሶ የመጨረሻ በሆነ ውሳኔ ጥፋተኝነቱ በተረጋገጠበት ወይም በነፃ በተለቀቀበት ወንጀል እንደገና አይከሰስም ወይም አይቀጣም።

አንቀጽ 25

የክብርና የመልካም ስም መብት

1. ማንኛውም ሰው ሰብዓዊ ክብሩና መልካም ስም የመከበር መብት አለው።
2. ማንኛውም ሰው የራሱን ስብዕና ከሌሎች ዜጎች መብቶች ጋር በተጣጣመ ሁኔታ በነፃ የማሳደግ መብት አለው።
3. ማንኛውም ሰው በማንኛውም ሥፍራ በሰብዓዊ ፍጡርነቱ እውቅና የማግኘት መብት አለው።

አንቀጽ 26

የእኩልነት መብት

ሁሉም ሰዎች በሕግ ፊት እኩል ናቸው። በመካከላቸው ማንኛውም ዓይነት ልዩነት ሳይደረግ በሕግ እኩል ጥበቃ ይደረግላቸዋል። በዚህረገድበዘር፣በብሔር/ብሔረሰብ፣በቀለም፣በፆታ፣

በቋንቋ፣በሃይማኖት፣በፖለቲካበማኅበራዊአመጣጥ፣በሀብት፣በትውልድ፣ወይም በሌላ አቋም ምክንያት ልዩነት ሳይደረግ ሰዎች ሁሉ እኩልና ተጨባጭ የሕግ ዋስትና የማግኘት መብት አላቸው።

አንቀጽ 27

የግል ሕይወት የመከበርና የመጠበቅ መብት

1. ማንኛውም ሰው የግል ሕይወቱ ግላዊነቱ የመከበር መብት አለው። ይህ መብት መኖሪያ ቤቱ፣ሰውነቱና ንብረቱ ከመመርመር እንዲሁም በግል ይዞታው ያለን ንብረት የመያዝና የመጠበቅ መብትን ያካትታል።
2. ማንኛውም ሰው በግል የሚጽፋቸውና የሚግባባቸው፣በፖስታ የሚልካቸው ደብዳቤዎች፣ እንዲሁም በቴሌፎን፣ በቴሌኮሚኒኬሽን በኤሌክትሮኒክስ መሣሪያዎች የሚያደርጋቸው ግንኙነቶች አይደፈሩም።
3. የመንግሥት ባለሥልጣኖች እነዚህን መብቶች የማክበርና የማስከበር ግዴታ አለባቸው፡ አስገዳጅ ሁኔታዎች ሲፈጠሩና ብሔራዊ ደህንነትን፣ የሕዝብን ሰላም፣ ወንጀልን በከላከል፣ጤናንና የሕዝብን የማራል ሁኔታ በጠበቅ ወይም የሌሎችን መብትና ነፃነት በማስከበር ዓላማዎች ላይ በተመሠረቱ ዝርዝር ሕጎች መሠረት ካልሆነ በስተቀር የእነዚህ መብቶች አጠቃቀም ሊገደብ አይችልም።

አንቀጽ 28

የሃይማኖት፣የእምነትና የአመለካከት ነፃነት

1. ማንኛውም ሰው የማሰብ፣የሕሊና እና የሃይማኖት ነፃነት አለው። ይህ መብት ማንኛውም ሰው የመረጠውን ሃይማኖት ወይም እምነት የመያዝ ወይም የመቀበል ሃይማኖቱንና እምነቱን ለብቻ ወይም ከሌሎች ጋር በሆን በይፋ ወይም በግል የማምለክ፣የመከተል፣የመተግበር፣የማስተማር ይም የመገለጽ መብትን ያካትታል።
2. በአንቀጽ 96 ንዑስ አንቀጽ 2 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የሃይማኖት ተከታዮች ሃይማኖታቸውን ለማስፋፋትና ለማደራጀት የሚያስችላቸው የሃይማኖት ትምህርትና የአሰተዳደር ተቋማት ማቋቋም ይችላሉ።
3. ማንኛውም ሰው የሚፈልገውን እምነት ለመያዝ ያለውን ነፃነት

laid down by law.

2. No one shall, be arrested or detained with out being charged or convicted of a crime except in accordance with such procedures as are laid down by law.

Article 19

Prohibition of Inhuman Treatment

1. Every one shall, have the right not to be subjected to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment
2. No one shall, be held in slavery or servitude trafficking in human being for whatever purposes it might be is prohibited.
3. No one shall, be required to perform forced or compulsory labour
4. For the purpose of sub article 3 of this provision, the term '' forced or compulsory labour shall" not include,
   a/ Any labour which is in accordance with the law, required of a prisoner while in detention or of a person during conditional release from such detention
   b/ any service required of a person who is a conscious objector in lieu o military service
   c/ Any service exacted in cases of emergency or calamity threatening the life, or well being of the community;
   d/ Any voluntary economic or social developmental activity undertaken by the people of the community concemed;

Article 20

Rights o Persons under Arrest

1. Any one arrested on criminal charges shall, have the right to be informed promptly and in detail, in a language which he understands of the nature and cause of the charge against him;
2. Every one under arrest shall, have the right to keep silent and to be warned promptly, in a language which he understands, that any statement he may

በኃይል ወይም በሌላ ሁኔታ በሰገደድ መገደብ ወይም መከልከል አይቻልም።

4. ወላጆችና ሕጋዊ ሞግዚቶች በእምነታቸው መሠረት የሃይማኖታቸውንና የመልካም ሥነ-ምግባር ትምህርት በመስጠት ልጆቻቸውን የማሳደግ መብት አላቸው።

5. ሃይማኖትንና እምነትን የመግለጽ መብት ሊገደብ የሚችለው የሕዝብን ደህንነት፣ ሰላምን፣ ጤናን፣ ትምህርትን፣የሕዝብን የሞራል ሁኔታ፣የሌሎች ዜጎችን መሠታዊ መብቶች፣ ነፃነቶችና መንግሥት ከሃይማኖት ነፃ መሆኑን ለማረጋገጥ በማወጡ ሕጎች ይሆናል።

አንቀጽ 29

በሰብዕና ላይ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ባፀደቃቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶችና በሌሎች የኢትዮጵያ ሕጎች በሰው ልጆች ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ተብለው የተወሰኑትን ወንጀሎች የሰው ዘር የማጥፋት፣ያለፍርድ የሞተ ቅጣት አርምጃ የመውሰድ፣በአስገዳጅ ሰውን የመሰወረ ወይም ኢሰብዓዊ የድብደባ ድርጊቶችን በፈጸሙት ሰዎች ላይ ክስ ማቅረብ በይርጋ አይታገድም። በሕግ አውጪው ክፍልም ሆነ በማንኛውም የመንግሥት አካል ውሳኔዎች በምሕረት ወይም በይቅርታ አይታለፋም።

ክፍል ሶስት

ይሞክራሲያዊ መብቶች

አንቀጽ 30

አመለካከትና ሀሳብን በነፃ የመያዝና የመግለፅ መብት

1. ማንኛውም ሰው ያለማንም ጣልቃ ገብነት የመሰለውን አመለካከት ለመያዝ ይችላል።
2. ማንኛውም ሰው ያለማንም ጣልቃ ገብነት ሀሳቡን የመግለፅ ነፃነት አለው። ይህ ነፃነት በአገር ውስጥም ሆነ ከአገር ውጭ ወሰን ሳይደረግበት በቃልም ሆነ በጽሁፍ ወይም በህትመት፣በስነጥበብ መልክ ወይም በመረጠው በማንኛውንም የማስራጫ ዘዴ፣ ማንኛውንም አይነት መረጃና ሀሳብ የመሰብሰብ የመቀበልና የማሰራጨት ነፃነቶችን ያካትታል።
3. የኘሬስና የሌሎች መገናኛ ብዙሃን እንዲሁም የስነጥበብ ፈጠራ ነፃነት ተረጋግጧል። የኘሬስ ነፃነት በተለይ የሚከተሉትን መብቶች ያጠቃልላል።
   ሀ/ የቅድሚያ ምርመራ በንኛውም መልኩ የተከለከለ መሆኑ፣
   ለ/ የህዝብን ጥቅም የሚመለከት መረጃ የማግኘት ዕድልን፣
4. ለይሞክራሲያዊ ስርአት አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎች ሀሳቦችና አመለካከቶች በነፃ መንሸራሸራቸውን ለማረጋገጥ ሲባል ኘሮስ በተቋምነቱ የአሰራር ነፃነትና የተለያዩ አስተያየቶች የማስተናገድ ችሎታ እንዲኖረው የሕግ ጥበቃ ይደረግለታል።
5. በመንግስት ፕንዙብ የሚካሄድ ወይም በንግስት ቁጥጥር ሥር ያለ መገናኛ ብዙሃን የተለያዩ አስተያየቶችን ለማስተናገድ በሚያስችለው ሁኔታ እንዲመራ ይደረጋል።
6. እነዚህ መብቶች ገደብ ሊጣልባቸው የሚችለው የሀሳብና መረጃ የማግኘት ነፃነት በአስተሳሰባዊ ይዘቱና ሊያስከትል በሚችለው አስተሳሰባዊ ውጤት ሊገታ አይገባውም በሚል መርህ ላይ ተመስርተው በሚወጡ ህጎች ብቻ ይሆናል። የወጣቶችን ደህንነት፣የሰውን

make may be used in evidence against him,

3. Every one shall, have the right to be brought before a court of law within 48 hours after his arrest. This shall not include, a reasonable time taken in the journey to a court of law. He shall, have the right to be specifically informed that there is sufficient cause for his arrest, as soon as, he appears in court;
4. Every one shall, be entitled to an inalienable right of habeas corpus where the police officer or the public prosecutor fails to bring the accused to court within the time limit provided by law where the interest of justice so requires or where remand has been requested for further investigation the court may order the accused to be kept in custody for a duration as is deemed necessary Remand granted by a court shall, be such as to enable the responsible officials of the public prosecution, to investigate and speedily bring the case to a court of law
5. Persons under arrest shall, have the right not to be forced to make any confessions or admissions of any evidence, that may be brought against him during the trial. No evidence obtained in such a manner shall, be legally admissible
6. Any one under arrest shall, have the right to be released on bail. The courts may, however, for reasons specified by law, reject the application for bail, allow a conditional release, or demand the production of sufficient sureties.

Article 21

Rights of the Accused

1. Every one charged with an offence shall, be entitled to a public hearing before an ordinary court of law with out undue delay, the trial may however be conducted in camera only for the purposes of protection the private lives of the parties public morals, and moral

ክብርና መልካም ስም ለመጠበቅ ሲባል ህጋዊ ገደቦች በእነዚህ መብቶች ላይ ሊደነገጉ ይችላሉ። የጦርነት ቅስቀሳዎች እንዲሁም ሰብአዊ ክብርን የሚነኩ የአደባባይ መግለጫዎች በህግ የሚከለከሉ ይሆናሉ። ማንኛውም ዜጋ ከላይ በተጠቀሱት መብቶች አጠቃቀም ረገድ የሚጣሉ ህጋዊ ገደቦችን ጥሶ ከተገኘ በህግ ተጠያቂ ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ 31

የመሰብሰብ፣ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ ነፃነት አቤቱታ የማቅረብ መብት

1. ማንኛውም ሰው ከሌሎች ጋር በመሆን መሳሪያ ሳይዝ በሰላም የመሰብሰብ፣ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ ነፃነትና አቤቱታ የማቅረብ መብት አለው። አቤት ውጭ የሚደረጉ ስብሰባዎችና ሰላማዊ ሰልፎች በሚንቀሳቀሱባቸው ቦታዎች በህዝብ እንቅስቃሴ ላይ ችግር እንዳይፈጥሩ ለማድረግ ወይም በመካሄድ ላይ ያለ ስብሰባ ወይም ሰላማዊ ሰልፍ ሰላምን፣ደሞክራሲያዊ መብቶችና የሕዝቡን የሞራል ሁኔታ እንዳይጥሱ ለማስጠበቅ አግባብ ያላቸው ስርዓቶች ሊደነገጉ ይችላሉ።
2. ይህ መብት የወጣቶችን ደህንነት፣የሰውን ክብርና መልካም ስምን ለመጠበቅ፣ የጦርነት ቅስቀሳዎች እንዲሁም ሰብአዊ ክብርን የሚነኩ የአደባባይ መግለጫዎችን ለመከላከል ሲባል በሚወጡ ህጎች መሰራት ተጠያቂ ከመሆን አያድንም።

አንቀጽ 32

የመደራጀት መብት

ማንኛውም ሰው ለማንኛውም ዓላማ በማኅበር የመደራጀት መብት አለው። ሆኖም አግባባ ያለውን ሕግ በጣስ ወይም ሕገ መንግስታዊ ሥርዓቱን በህገ ወጥ መንገድ ለማፍረስ የተመሰረቱ ወይም የተጠቀሱትን ተግባራት የሚያራምዱ ድርጅቶች የተከለከሉ ይሆናሉ።

አንቀጽ 33

የመዘዋወር ነፃነት

ማንኛውንም የክልሉ ነዋሪ ወይም በሕጋዊ መንገድ በክልሉ ውስጥ የሚገኝ ሰው በመረጠው የክልሉ አካባቢ የመዘዋወርና የመኖርያ ቦታ የመመስረት እንዲሁም በፈለገው ጊዜ ከክልሉ የመውጣት መብት አለው።

አንቀጽ 34

የሌሎች ክልሎች ተወላጆች መብት

1. የሌሎች ክልሎች ተወላጆች የሆኑ ኢትዮጵያውያን በዚህ ክልል ውስጥ እንደማንኛውም የዚህ ክልል ተወላጅ ሰርቶ የመኖር፣ የሥፍራ ሥፍራ በነፃ የመዘዋወርና ሀብትና ንብረት የማፍራትና የመያዝ መብት አላቸው።
2. የክልሉን የሥራ ቋንቋ የሚያውቅ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ በማንኛውም የክልሉ ሕዝባዊና መንግስታዊ ሥራ ውስጥ ተመርጦ ወይም ተመድቦ ለመስራት መብት አለው።

አንቀጽ 35

የጋብቻ፣ የግልና የቤተሰብ መብቶች

1. በሕግ ከተወሰነው የጋብቻ ዕድሜ የደረሱ መንዶችና ሴቶች

security

2. Every-one charged with an offence shall, be adequately informed in writing of the charges brought against him.
3. Everyone charged with an offence shall, be presumed innocent until proved guilty, by a court of law; and not to be compelled to testify against himself
4. Every one charged with an offence shall be entitled to inspect any evidence brought against him, examine

witnesses testifying against him, present or obtain the production of any evidence or obtain the attendance of witnesses in their defence

5. Every one charged with an offence shall, have the right to defend himself through legal assistance of his own choosing, and to have freel legal assistance assigned to him by the government, where the interests of justice so requires, and he does not have sufficie nt means to pay for it.
6. Every one charged with an offence shall, have the right to his conviction or sentence being reviewed on appeal, by a competent court of law
7. Everyone charged with an offence shall, have the right to be provided with an interpreter by the government, where the trial is conducted in a language which he does not undrstand.

Article 22

Rights of Persons in Custody and Convicted Prisoners

1. Any person in custody or a convicted prisoner shall, have the right to humane treatment which accords with his human dignity.
2. Any person in custody or a convicted prisoners shall, have the right to communicate with and be visited by spouse (s), close relatives and friends, medical attendants, religious and legal counsellors.

Article 23

None – Retroactivity of Criminal laws

1. No one shall, be held guilty of any criminal

በዘር፣በብሔር፣በብሔረሰብ ወይም በሃይማኖት ልዩነት ሳይደረግባቸው የማግባትና ቤተሰብ የመመስረት መብት አላቸው። በጋብቻ አፈጻጸም ፣በጋብቻ ዘመንና በፍቺ ጊዜ እኩል መብት አላቸው። በፍቺም ጊዜ የልጆች መብትና ጥቅም እንዲከበር የሚያደርጉ ድንጋጌዎች ይደነገጋሉ።

2. ጋብቻ በተጋቢዎች ነፃና ሙሉ ፈቃደኝነት ላይ ብቻ ይመሠረታል።
3. ቤተሰብ የሕብረተሰብ የተፈጥሮ መሠረታዊ መነሻ ነው። ከሕብረተሰቡና ከመንግስት ጥበቃ የማግኘት መብት አለው።
4. በሕግ በተለይ በሚዘረዘረው መሠረት በሃይማኖት፣በባሕልና በሕግ ሥርዓቶች ላይ ተመስርተው ለሚፈፀሙ ጋብቻዎች እውቅና የሚሰጥ ሕግ ሊወጣ ይችላል።
5. ይህ ህገ መንግስት የግልና የቤተሰብ ህግን በተመለከተ በተከራካሪዎች ፈቃድ ፣በሃይማኖቶች ወይም በባሕሎች ሕጎች መሰረት መዳኘትን አይከለክልም። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 36

የሴቶች መብት

1. ሴቶች ይህ ህገ መንግስት በአረጋገጣቸው መብቶችና ጥበቃዎች በመጠቀም ረገድ ከወንዶች ጋር እኩል መብት አላቸው።
2. ሴቶች በዚህ ሕገ-መንግስት በተደነገገው መሠረት በጋብቻ ከወንዶች ጋር እኩል መብት አላቸው።
3. ሴቶች በበታችነትና በልዩነት በመታየታቸው የደረሰባቸውን የታሪክ ቅርስ ከግምት ውስጥ በማስገባት ይህ ቅርስ እንዲታረምላቸው በተጨማሪ የድጋፍ እርምጃዎች ተጠቃሚ የመሆን መብት አላቸው። ከዚህ አኳያ የሚወሰዱት እርምጃዎች ዓላማ በፖለቲካዊ፣በማኅበራዊና በኢኮኖሚያዊ መስኮች እንዲሁም በመንግስትና በግል ተቋሞች ውስጥ ሴቶች ከወንዶች ጋር በእኩልነት ተወዳዳሪና ተሳታፊ እንዲሆኑ ለማድረግ እንዲቻል ልዮ ትኩረት ለመስጠት ነው።
4. ሴቶች ከጎጅ ባሕል ተፅዕኖ ለመላቀቅ ያላቸውን መብት መንግስት ማስከበር አለበት። ሴቶችን የሚጨቁኑ ወይም በአካላቸው ወይም በአዕምሮአቸው ላይ ጉዳት የሚያስከትሉ ሕጎች ፣ወጎችና ልማዶች የተከለከሉ ናቸው።
5. ሀ/ ሴቶች የወሊድ ፈቃድ ከሙሉ የደሞዝ ክፍያ ጋር የማግኘት መብት አላቸው፣ የወሊድ ፈቃድ ርዝመት ሴቷ የምትሰራውን ሥራ ሁኔታ፣ የሴቷን ጤንነት፣ የሕፃኑንና የቤተሰቡን ደህንነት ከግምት ውስጥ በማስገባት በሕግ ይወሰናል።

ለ/ የወሊድ ፈቃድ በሕግ የሚወሰነው መሠረት ከሙሉ የደሞዝ ክፍያ ጋር የሚሰጥ የእርግዝና ፈቃድን ሊጨምር ይችላል።

6. ሴቶች በብሔራዊ ክልሉ የልማት ፖሊሲዎች ዕቅድና በንሮጀክቶች ዝግጅትና አፈጻጸም በተለይ የሴቶችን ጥቅም በሚነኩ ንሮጀክቶች ላይ ሃሳባቸውን በተሟላ ሁኔታ እንዲሰጡ የመጠየቅ መብት አላቸው።
7. ሴቶችንብረትየማፍራት፣የማስተዳደርየመቆጣጠር፣የመጠቀምና የማስተላለፍ መብት አላቸው። በተለይ መሬትን በመጠቀም በማስተላለፍ፣ በማስተዳደርና በቆጣጠር ረገድ ከወንዶች ጋር እኩል መብት አላቸው። እንዲሁም ውርስን በሚመለከት በእኩልነት የመታየት መብት አላቸው።
8. ሴቶች የቅጥር፣የሥራ እድገት፣የእኩል ክፍያን ጡረታን የማስተላለፍ እኩል መብት አላቸው።
9. ሴቶች በእርግዝናና በወሊድ ምክንያት የሚደርስባቸውን ጉዳት ለመከላከልና ጤንነታቸውን ለማስጠበቅ የሚያስችል የቤተሰብ ምጣኔ

offence on account of any act, or omission, which did not constitute a criminal offence under the law at the time when it was committed. Nor shall, a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time when the criminal offence was committed

2. Not withstanding the provisions of sub article 1 of this article, laws enacted after the commission of the offence shall, apply before or after sentence where they are favourable to the accused.

Article 24
Prohibition of Double Jeopardy

No one shall, be liable to the tried or submitted again for an offence for which he has been finally convicted, or acquitted, in accordance with the criminal laws and procedures.

Article 25
Right to Human Dignity and Good Reputation

1. Everyone shall, have the right to his human dignity and good reputation
2. Every one shall, have the right to freely develop his personality in a manner consistent with the rights of others.
3. Every one shall, have the right to recognition every where as a natural person, before the law.

Article 26
The Right to Equality

All persons shall be equal before the law, and shall, be entitled to equal protection of the law, with out any discrimination what soever. All persons, shall be entitled to equal and adequate guarantees without

distinction of any kind; such as race, nation, nationality colour sex language religion

ትምህርት መረጃና አቅም የማግኘት መብት አላቸው።

አንቀጽ 37

የሕፃናት መብት

1. ማንኛውም ሕፃን የሚከተሉት መብቶች አሉት።

ሀ/ በሕይወት የመኖር፣

ለ/ ስምና ዜግነት የማግኘት፣

ሐ/ ወላጆቹን ወይም በሕግ የማሳደግ መብት ያላቸውን ሰዎች የማወቅና የእነሱንም እንክብካቤ የማግኘት፣

መ/ ጉልበትን ከሚበዘብዙ ልማዶች የመጠበቅ፣ በትምህርቱ በጤናውና በደህንነቱ ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ሥራዎችን በጤናውና በደህንነቱ ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ሥራዎችን እንዲሠራ ያለመገደድ ወይም ከሥራት የመጠበቅ፣

ሠ/ በትምህርት ቤቶች ወይም በሕፃናት ማሳደጊያ ተቋሞች ውስጥ በካሉ ከሚፈጸም ወይም ከጭካኔና ኢሰብዓዊ ከሆነ ቅጣት ነፃ የመሆን፣

2. ሕፃናትን የሚመለከቱ እርምጃዎች በሚወሰዱበት ጊዜ በመንግስታዊ ወይም በግል የበጎ አድራጎት ተቋሞች፣ በፍርድ ቤቶች፣ በአስተዳደር ባለስልጣኖች፣ ወይም በሕግ አውጭ አካላት የሕፃናት ደህንነት በቀደምትነት መታሰብ አለበት።

3. ወጣት አጥፊዎች በማረሚያ ወይም በመቋቋሚያ ተቋሞች የሚገኙ በመንግስት እርዳት የሚያድጉ ወጣቶች በመንግስት ወይም እንለ ማውታን ተቋሞች ውስጥ የሚገኙ ወጣቶች ከአዋቂዎች ተለይተው መያዝ አለባቸው።

4. ከጋብቻ ውጭ የተወለዱ ሕፃናት በጋብቻ ከተወለዱ ሕፃናት ጋር እኩል መብት አላቸው።

5. መንግስት ለእንለ ማውታን ልዩ ጥበቃ ያደረግላቸዋል። በጉዲፈቻ የሚያድጉበትን ሥርዓት የሚያመቻቹና የሚያስፋፉ እንዲሁም ደህንነታቸውንና ትምህርታቸውን የሚያራምዱ ተቋሞች እንዲመሰረቱ ያበረታታል።

አንቀጽ 38

ፍትህ የማግኘት መብት

1. ማንኛውም ሰው በፍርድ ሊወሰን የሚገባውን ጉዳይ ለፍርድ ቤት ወይም ለሌላ በህግ የዳኝነት ሥልጣን ለተሰጠው አካል የማቅረብ ውሳኔ ወይም ፍርድ የማግኘት መብት አለው።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ውሳኔ ወይም ፍርድ፣

ሀ/ ማንኛውም ማህበር የአባላቱን የጋራ ወይም የግል ጥቅም በመወከል፣

ለ/ ማንኛውም ቡድን ወይም ተመሳሳይ ጥቅም ያላቸውን ሰዎች የሚወክል ግለሰብ ወይም የቡድን አባል የመጠየቅና የማግኘት መብት አለው።

አንቀጽ 39

የመምረጥና የመመረጥ መብት

1. ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ዜጋ በቀለም፣በዘር፣በብሄር፣በብሄረሰብ፣ በፆታ፣በቋንቋ፣በሃይማኖት ፣በፖለቲካ ወይም በሌላ አመለካከት ወይም በሌላ አቋም ለይ የተመሰረተ ልዩነት ሳይደረግበት የሚከተሉት መብቶች አሉት

ሀ/ በቀጥታና በነፃነት በመረጣቸው ተወካዮች አማካኝነት በህዝብ ጉዳይና አስተዳደር የመሳተፍ፣

political or social origin, property, birth or other status

Article 27

Right to privacy

1. Every one shall, have the right to his privacy and physical integrity. This right shall, include protection from searches of his person, his home, his property and protection from seizure of property under his possession.
2. Private postal correspondence, as well as, other communication through the telephone telecommunications and other electronic device, shall be inviolable
3. Government officials shall, have the duty to respect and enforce these rights Exercise of these rights may only be restricted by laws enacted for purpose of prevention of crimes, protection of national security, public health and morality, rights and freedoms of others, in periods of emergency.

Article 28

Freedom of Religion, Conscience and Thought

1. Every one shall, have the right to freedom of thought, conscience and religion. This right shall, include freedom, either individually or in community with others, and in public or in private, to manifest his religion or belief in worship, observance practice and teaching.
2. Without out prejudice to subarticle 2 of article 96 of this constitution, followers of any religion in order to enable them disseminate and organize their religion, may establish educational and administrative institutions.
3. No one shall, be subject to coercion by force or any other means, which would impair his freedom to have or to a adopt a religion or belief of his choice,
4. Parents and legal guardians shall have, the rights, in accordance with their belief to give their children religious or moral instruction.

ለ/ እድሜው 18 ዓመት ሲሞላ በህግ መሰረት የመምረጥ፣

ሐ/ በማናቸውም የመንግስት ደረጃ በየጊዜው በሚካሄደው የመንግስት ምርጫ የመመረጥና የመምረጥ፣ ምርጫው ሁሉን አቀፍ በሁሉም እኩልነት ላይ የተመሰረተና መራጩ ፍቃዱን በሚስጥር ድምጽ አሰጣጥ በነፃነት የሚገልጽበትን ዋስትና የሚሰጥ መሆን አለበት፣

2. በፖለቲካ ድርጅቶች፣ በሰራተኞች በንግድ አሰሪዎችና በሙያ ማህበራት ለተሳትፎ ድርጅቱ የሚጠይቀውን ጠቅላላና ልዩ የአባልነት መስፈርት የሚያሟላ ማንኛውም ሰው ፍላጎቱና አባል የመሆን መብቱ የተከበረ መሆን አለበት።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከቱት ድርጅቶች ውስጥ በሀላፊነት ቦታዎች የሚካሄዱ ምርጫዎች ነፃና ዴሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ይፈጸማሉ።

4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 ድንጋጌዎች የህዝብን ጥቅም ሰፋ ባለ ሁኔታ የሚነኩ እስከሆኑ ድረስ በህዝባዊ ድርጅቶች ላይ ተፈፃሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 40
የንብረት መብት

1. ማንኛውም በክልሉና በክልሉ ውጭ የሚኖር/የምትኖር ኢትዮጵያዊ/ዊት የግል ንብረት ባለቤት መሆኑ/ኗ ይከበርለታል/ላታል፣ ይህ መብት የህዝብን ጥቅም ለመጠበቅ በሌላ ሁኔታ በህግ እስካልተወሰነ ድረስ ንብረት የመያዝና በንብረት የመጠቀም፣ ወይንም የሌሎችን ዜጎች መብቶች እስካልተቃረነ ድረስ ንብረትን የመሸጥ፣የማውረስ ወይም በሌላ መንገድ የማስተላለፍ መብቶችን ያካትታል።

2. ለዚህ አንቀጽ አላማ "የግል ንብረት" ማለት ማንኛውም በክልሉና ከክልሉ ውጭ ነዋሪና ኢትዮጵያዊ ወይም ህጋዊ ሰውነት በህግ የተሰጣቸው አገር አቀፋዊ ወይም ክልላዊ ማኅበራት፣ ወይም አግባብ በአላቸው ሁኔታዎች በህግ በተለየ በጋራ የንብረት ባለቤቶች እንዲሆኑ የተፈቀደላቸው ማኅበረሰቦች በጉልበታቸው፣ በፈጠራችሎታቸው ወይም በካፒታላቸው፣ የአፈሩትን ተጨባጭ የሆነና የተጨባጭነት ጠባይ ሳይኖረው ዋጋ ያለው ውጤት ነው።

3. የገጠርም ሆነ የከተማ መሬትና የተፈጥሮ ሀብት ባለቤትነት መብት የመንግስትና የሕዝብ ብቻ ነው። መሬት የማይሸጥ የማይለወጥ የክልሉ ሕዝብ የጋራ ንብረት ነው።

4. የክልሉ አርሶ አደሮች መሬት በነጻ የማግኘትና ከመሬታቸው ያለመነቀል መብታቸው የተከበረ ነው። አፈጻጸሙን በተመለከተ ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

5. በክልሉ የሚገኙ ዘላኖች ለግጦሽም ሆነ ለእርሻ የሚጠቀሙበት መሬት በነጻ የማግኘት፣ የመጠቀምና ከመሬታቸው ያለመፈናቀል መብት አላቸው። አፈጻጸሙ በሕግ ይወሰናል።

6. የመሬት ባለቤትነት የሕዝብ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ መንግስት ለግል ባለሀብቶች በሕግ በሚወሰን ክፍያ በመሬት የመጠቀም መብታቸውን ያስከብርላቸዋል። ዝርዝሩም በሕግ ይወሰናል።

7. ማንኛውም በክልሉና ከክልሉ ውጭ ነዋሪና ኢትዮጵያዊ በጉልበቱ ወይም በገንዘቡ በመሬት ላይ ለሚገነባው ቋሚ ንብረት ወይም ለሚያደርገው ቋሚ መሻሻል ሙሉ መብት አለው። ይህ መብት የመሸጥ፣ የመለወጥ፣ የማውረስ፣ የመሬት ተጠቃሚነቱ ሲቋረጥ ንብረቱን የማንሳት፣ ባለቤትነቱን የማዛወር ወይም የካሳ ክፍያ የመጠየቅ መብትን ያካትታል።

5. Freedom to manifest one's religion or belief, may be subject only to such limitations as are prescribed by law; and are necessary to protect public safety, order, health, or morals, or the fundamental rights and freedoms of others, and to ensure the secular nature of the state.

Article 29
Crimes Against Humanity

There shall, be no period of limitation on persons charged with crimes against humanity, as provided by international conventions ratified by Ethiopia, and other laws of Ethiopia. The legislature or any other organ of state shall, have no power to pardon, or give amnesty, with regard to such offences.

PART THREE
DEMOCRATIC RIGHTS

Article 30
Right to hold Opinions, Thoughts and Free Expressions.

1. Every one shall have the right to hold opinions with out any interference
2. Every one shall, have the right to freedom of expression with out interference This right shall include: freedom to seek, receive, and impart, information and idea of all kinds, regardless of frontier, either orally, in writing or in print, in the form of art or through other media of his choice.
3. Freedom of the press and mess media and freedom of artistic creation, is guaranteed. Press freedom shall, in particular, include the rights enumerated hereunder,

a/ That censorship in any form is prohibited

b/ The opportunity to have access to information of interest to the public

4. The press shall, be granted institutional independence and legal protection, to enable it accommodates different opinions. and ensure the tree flow of information,

ዝርዝር አፈጻጸሙ በሕግ ይወሰናል።

8. የግል ንብረት ባለቤትነት መብት እንደተጠበቀ ሆኖ መንግስት ለሕዝብ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ተመጣጣኝ ካሳ በቅድሚያ በመክፈል የግል ንብረቱን ለመውሰድ ይችላል።

አንቀጽ 41
የኢኮኖሚ የማኅበራዊና የባሕል መብቶች

1. ማንኛውም የክልሉ ነዋሪ፣ በክልሉ ውስጥ ለመኖር የሚፈልግ ኢትዮጵያዊ በክልሉ ውስጥ በማንኛውም የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የመሰማራትና ለመተዳደርያው የመረጠውን ሥራ የመስራት መብት አለው።
2. ማንኛውም የክልሉ ነዋሪ መተዳደሪያውን፣ ሥራውንና ሙያውን የመምረጥ መብት አለው።
3. የክልሉ ነዋሪዎች ሁሉ በመንግስት ገንዘብ በሚካሄዱ ማኅበራዊ አገልግሎቶች በእኩልነት የመጠቀም መብት አላቸው።
4. የክልሉ መንግስት የጤና፣የትምህርትና ሌሎች ማኅበራዊ አገልግሎቶችን ለሕዝብ ለማቅረብ በየጊዜው እየጨመረ የሚሄድ ሀብት ይመድባል።
5. የክልሉ መንግሥት የአካልና የአዕምሮ ጉዳተኞችን፣

ideas and opinions, that are necessary in a democratic society

5. Any media financed or controlled by the government shall, be organized in a manner suitable for the accommodation of differences of opinions

6. The above mentioned rights may be subjected to limitations only in such laws issued based on the principle that, the freedom to seek opinion and information shall not be deprived owing to the content and the effect of thought to be followed there of legal limitations may be laid down upon these right only for the sake of protecting the wellbeing of youth, human

አረጋዊያንና ያለወላጅ ወይም ያለአሳዳጊ የቀሩ ሕፃናትን ለማቋቋምና ለመርዳት የክልሉ ኢኮኖሚ አቅም በፈቀደው ደረጃ እንክብካቤ ያደርጋል።

6. የክልሉ መንግስት ለሥራ አጦችና ለችግረኞች ሥራ ለመፍጠር የሚያስችል ፖሊሲ ይከተላል፣ እንዲሁም በሚያካሂደው የሥራ ዘርፍ ውስጥ የሥራ ዕድል ለመፍጠር የሥራ ኘሮግራሞችን ያወጣል፣ ኘሮጀክቶችን ያካሂዳል።
7. የክልሉ መንግሥት የክልሉ ነዋሪዎች ጠቃሚ ሥራ የማግኘት ዕድላቸው እየሰፋ እንዲሄድ ለማድረግ አስፈላጊ እርምጃዎችን ይዋስዳል።
8. ገበሬዎች እና ዘላኖች በየጊዜው እየተሻሻለ የሚሄድ ኑሮ ለመኖር የሚያስችላቸውንና ለብሔራዊ ሀብት ካደረጉት የምርት አሰተዋፅዖ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ተገቢ ዋጋ ለምርት ውጤቶቻቸው የማግኘት መብት አላቸው። የክልሉ መንግሥት የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ልማት ፖሊሲዎችን በሚተልምበት ጊዜ በዚህ ዓላማ መመራት አለበት።
9. መንግስት የባሕልና የታሪክ ቅርሶችን የመንከባከብ፣ለሥነ ጥበብ እና ለሰፖርት መስፋፋት አስተዋፅዖ የማድረግ ኃላፊነት አለበት።

አንቀጽ 42
የሠራተኛ መብት

1. ሀ. የፋብሪካና የአገልግሎት ሠራተኞች፣ የእርሻ ሠራተኞች፣ ገበሬዎች፣ ሌሎች የገጠር ሠራተኞች፣ ከተወሰነ የኃላፊነት ደረጃ በታች ያሉና የሥራ ጠባያቸው የሚፈቅድላቸው የመንግሥት ሠራተኞች፣ የሣራና የኢኮኖሚ ሁኔታዎችን ለማሻሻል በማኅበር የመደራጀት መብት አላቸው። ይህ መብት የሠራተኛ ማኅበራትንና ሌሎች ማኅበራትን የማደራጀት፣ከአሰሪዎችና ጥቅማቸውን ከሚነኩ ሌሎች ድርጅቶች ጋር የመደራደር መብትን የካትታል።

ለ/ በንዑስ አንቀጽ ሀ የተመለከቱት የሠራተኛ ክፍሎች ሥራ ማቆምን ጨምሮ ቅሬታ የማሰማት መብት አላቸው።

ሐ/ በንዑስ አንቀጽ ሀ እና ለ መሠረት እውቅና ባገኙት መብቶች ለመጠቀም የማችሉት የመንግስት ሰራተኞች በሕግ ይወሰናሉ።

መ/ ሴቶች ሠራተኞች ለተመሳሳይ ሥራ ተመሳሳይ ክፍያ የማግኘት

dignity and good reputation Agitation for war. as well as public statements against human dignity shall be prohibited by law Any citizen found violating these legal limitations in exercising the above mentioned rights shall. be liable to law

Article 31
Freedom of Assemble, Public Demonstration and the Right to Petition

1. Every one shall; have the freedom, in association with others, to peaceably assemble with out arms, engage in public demonstration; and the right to petition. Appropriate procedures may be enacted to ensure that, public meetings and demonstrations do not disrupt public activities; or that such meetings and demonstrations do not violate public morals, peace, and democratic rights.
2. This right shall not absolve any one of liability arising from the laws enacted to protect the safety of the youth, human dignity, and good reputation, aspiration for war and public statements that affect

መብታቸው የተጠበቀ ነው።

2. ሠራተኞች በአግባቡ የተወሰነ የሥራ ሰዓት እረፍት፣ የመዝናኛ ጊዜ፣ በየጊዜው ከክፍል ጋር የሚሰጡ የእረፍት ቀኖች፣ ደመወዝ የሚከፈልባቸው የሕዝብ በዓላት እንዲሁም ጤናማና አደጋ የማያደርስ የሥራ አካባቢ የማግኘት መብት አላቸው።

3. እነዚህን መብቶች ተግባራዊ ለማድረግ የሚወጡ ሕጎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት እውቅና ያገኙትን መብቶች ሳይቀንሱ የተጠቀሱት ዓይነት የሠራተኛ ማኅበራት ስለሚቋቋሙበትና የጋራ ድርድር ስለሚካሄድበት ሥርዓት ይደነግጋሉ።

አንቀጽ 43

የልማት መብት

1. የክልሉ ነዋሪዎች የኑሮ ሁኔታዎችን የማሻሻልና የማያቋርጥ እድገት የማግኘት መብታቸው የተጠበቀ ነው።
2. የክልሉ ነዎሪዎች በብሔራዊ ልማት የመሳተፍ በተለይም አባል የሆኑበትን ማኅበረሰብ የሚመለከቱ ፖሊሲዎችና ኘሮጀክቶች ላይ ሃሳባቸውን እንዲሰጡ የመጠየቅ መብት አላቸው።
3. የልማት እንቅስቃሴ ዋና ዓላማ የክልሉን ነዋሪዎች እድገትና መሠረታዊ ፍላጎቶች ማሟላት ይሆናል።

አንቀጽ 44

የአካባቢ ደህንነት መብት

1. የክልሉ ነዋሪዎች ንጽሕና ጤናማ በሆነ አካባቢ የመሮ መብት አላቸው።
2. የክልሉ መንግስት በሚያካሂዳቸው ኘሮግራሞች ምክንያት የተፈናቀሉ ወይም ኑሮአቸው የተነካባቸው ሰዎች ሁሉ የመንግስትን በቂ እርዳታ፣ ወደ ሌላ አካባቢ መዘዋወርን ጨምሮ ተመጣጣኝ የሆነ ኘንዘብ ወይም ሌላ አማራጭ ማካካሻ የማግኘት መብት አላቸው።

ምዕራፍ አራት

የክልሉ መንግስት አወቃቀርና የሥልጣን አከፋፈል

አንቀጽ 45

የክልሉ አስተዳደር እርከኖች

1. ክልሉ በክልል፣በዞኖች፣ በወረዳዎችና በቀበሌዎችየተዋቀረ ነው። ይሁን እንጅ የክልሉ ምክር ቤት አስፈላጉ ሆኖ ሲያገኘው ሌሎች የአስተዳደር እርከኖች ሊያዋቅርና ሥልጣንና ተግባራቸውን ለመወሰን ይችላል።
2. በክልሉ ውስጥ የሚገኝ የኽምራ፣የአዊና የኦሮሞ ሕዝቦች የራሳቸው የዞን ምክር ቤት ይኖራቸዋል።
3. በክልሉ ውስጥ የማገኙ የሌሎች ብሔረሰብ ሕዝቦች ውክልና በልዩ ሁኔታ የሚታይ ይሆናል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

human dignity.

Article 32
Right to Association

Everyone shall have the right to form associations for whatever purposes Associations formed in violation of the appropriate laws, or Associations formed with the objective of overthrowing the constitutional order, or associations carrying out these activities, shall, be prohibited.

Article 33
Freedom of Movement

Every resident of the region or any other preson lawfully within the region shall, have the freedom to freely move and establish his residence within the region; as well as, to travel out of the region.

Article 34
Rights of persons of other Regions

1. Any Ethiopian citizen of other regions, residing in this region, shall have the right to live and work, to move freely from place to place to posses and own property and wealth as other people of the region.
2. Any Ethiopian who speaks the language of the region, shall, have the right to be elected or placed in any governmental or public offices.

Article 35
Rights relating to Marriage, the Individual, and the Family

1. All men and women attaining the legal age of marriage, shall, have without any distinction as to race, nation, nationality or religion, the right to marry and form a family They shall have equal rights in the process of contracting the marrinage, its duration, and dissolution Regulations shall

አንቀጽ 46
የክልሉ የሥልጣን አካላት አወቃቀር

1. የክልሉ መንግሥት ሕግ አውጪ አካል የክልሉ ምክር ቤት ሲሆን የብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከፍተኛ የሥልጣን አካል ሆኖ ተጠሪነቱም ለወከለው ሕዝብ ነው።
2. የክልሉ ከፍተኛ ሕግ አስፈጻሚ አካል የክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሲሆን ተጠሪነቱ ለክልሉ ምክር ቤት ነው።
3. የክልል የዳኝነት ሥልጣን የክልሉ ፍርድ ቤት ብቻ ነው።

አንቀጽ 47
የክልል ሥልጣንና ተግባር

1. በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ-መንግስት ውስጥ በውል ተለይተው ለፌደራሉ መንግስት ከተሰጡት ሰልጣንና ተግባራት ውጪ ያለ ሥልጣንና ተግባር የክልሉ መንግስት ሥልጣንና ተግባር ይሆናል።
2. በዚህ መሰረት ክልላዊ ንግስቱ፣
2.1 የክልሉን የኢኮኖሚና ማኅበራዊ ልማት ፖሊሲ ስትራቴጅና ዕቅድ ያወጣል፣ ያስፈጽማል፣
2.2 የክልሉን ህገ መንግስትና ሌሎች ሕጎችን ያወጣል ያስፈጽማል
2.3 የፌደራሉ መንግስት በሚያወጣው ሕግ መሠረት መሬትንና የተፈጥሮ ሀብትን ያስተዳድራል፣
2.4 ራስን በራስ ማስተዳደርን ዓላማ ያደረገ ክልላዊ መስተዳድር ያዋቅራል፣ የሕግ የበላይነት የሰፈነበት ዴሞክራሲያዊ ስርአት ይገነባል። የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክና የክልሉን ሕገ መንግስት ይጠብቃል፣ ይከላከላል።
2.5 ለክልሉ በተወሰነው የገቢ ምንጭ ግብርና ሌሎች ታክሶችን ይጥላል፣ በጀት ያወጣል፣ ያስፈጽማል።
2.6 የክልሉን መስተዳድር ሠራተኞች አስተዳደርና የሥራ ሁኔታዎች በተመለከተ ሕግ ያውጣል፣ ያስፈጽማል፣ ይህን በሚያስፈጽምበት ጊዜ የሀገሪቱን የትምህርት፣የስልጠናና የልምድ መመዘኛዎች ግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርበታል።
2.7 የክልሉን ፖሊስ ኃይል ያደራጃል፣ይመራል፣የክልሉን ሰላምና ፀጥታ ይጠብቃል።
2.8 በሕግ መሠረት ይቅርታ ያደርጋል።
2.9 በክልል መስተዳድርና በድርጅት ተቀጣሪዎች ላይ የሥራ ግብር ይጥላል፣ይሰበስባል።
2.10 የመሬት መጠቀሚያ ክፍያ ይወሰናል፣ ይሰበሰበል።
2.11 የእርሻ ሥራ ገቢ ግብር ይጥላል ይሰበስባል።
2.12 በክልሉ በግል ባለቤትነት ሥር ካሉ ቤቶችና ሌሎች ንብረቶች በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ይጥላል፣ ይሰበስባል፣ በክልል መስተዳድሩ ባለቤትነት ሥር ባሉ ቤቶችና ሌሎች ንብረቶች ላይ ክራይ ያስከፍላል።
2.13 በክልል መስተዳድር ባለቤትነት የሚገኙ ድርጅቶች ላይ የንግድ ትርፍ፣ የሥራ ግብርና የሽያጭ ታክስ ይጥላል፣ ይሰበስባል።
2.14 ከፌዴራሉ መንግሥት ጋር፣

be enacted to protect the rights and interests of childeren in the event of dissolution.
2. Marriage shall be based only on the free and full consent of the intending spoused
3. The family is the natural and fundamental basis of society and hence is entitled to protection from society and the state
4. Particulars relating to the recognition of religious and customary marriages may be determined by law.
5. This constitution shall, not preclude the right of parties to voluntarily submit their dispute for adjudication in accordance with religious. or customary laws Particulars shall be determined by law

Article 36
The Rights of Women

1. women shall have equal rights with men in the enjoyment of the rights and protection guaranteed by this constitution
2. Women shall have equal rights with men in respect to marriage in accordance with what is enacted in this constitution
3. Considering that women have traditionally been viewed with inferiority and are discrminated against they have the right to the benefit of additional support under taken for the purpose of introducing corrective changes to such heritage The aim of such measures is to ensure that special attention is given enablingwomen to participate and compete equally with men in the political economic and social fields both with in public and private organisations.
4. The state has the duty to guarantee the rights of women; to be free from the influence of harmful cultural practices. All laws, stereotyped ideas, and customs, which oppress women, or otherwise adversely affect their physical and mental wellbeing are prohibited.
5. (A) Women shall have the right to matemity leave with full remuneration The duration of matermity leave shall be determined by law having regard to the nature of the work the woman's health, and the welfare of the child, and its family
   (b) Maternity leave may by law be made to include pregnancy leave with full remuneration.
6. Women shall have the right to demand

that their opinions be heard on matters of regional development

1. በጋራ ከሚያቋቁማቸው የልማት ድርጅቶች የሚኘውን የንግድ ትርፍ ግብር፣ የሥራ ግብርና የሽያጭና የኤክሳይዝ ታክስ በሕጉ መሠረት ይከፈላል፣
2. ከድርጅቶች የንግድ ትርፍ ላይና ከባለ አክሲዩኖች የትርፍ ድርሻ ላይ ግብርና የሽያጭ ታክስ በሕጉ መሠረት ይከፈላል፣
3. ከከፍተኛ የማዕድን ሥራዎችና ከማንኛውም የፔትሮሊየምና የጋዝ ሥራዎች ያገኘውን የገቢ ግብርና የሮያሊቲ ክፍያዎች በሕጉ መሠረት ይከፈላል፣

2.15 በክልል መስተዳድር አካላት ከሚሰጡ ፍቃዶችና አገልግሎቶች የሚመነጩ ክፍያዎችን ይወስናል ይሰበስባል።

2.16 ከደን የሚገኝ የሮያሊቲ ክፍያን ይወስናል ይሰበስባል።

2.17 ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን አደጋ ላይ የሚጥል ሁኔታ ሲያጋጥመውና በተለመደው የሕግ ማስከበር ሥርዓት ለመቋቋም የማይችል ሲሆን፣፣ማናቸውም የተፈጥሮ አደጋ ሲያጋጥም ወይም የሕዝብን ጤንነት አደጋ ላይ የሚጥል በሽታ ሲከሰት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ የማውጣት፣

2.18 የሚያወጣቸውን ሕግጋት ፖሊሲዎችና መመሪያዎች በሥራ ላይ ለማዋል አስፈላጊ የሆኑ ደንቦችን የማውጣት ሥልጣን አለው።

ምዕራፍ አምስት

ስለ ክልሉ ምክር ቤት

አንቀጽ 48

ስለ ክልሉ ምክር ቤት አባላት

1. የክልሉ ምክር ቤት አባላት ነጻ፣ ቀጥተኛ፣ ትክክለኛ በሆነና ድምጽ በሚሰጪር በሚሰጥበት ሥርዓት በየአምስት ዓመቱ በሕዝቡ ይመረጣሉ።
2. የምክር ቤቱ አባላት በአንድ የምርጫ ክልል ውስጥ ከሌሎች ተወዳዳሪዎች መካከል አብላጫ ድምጽ ያገኘውና ተወዳዳሪ አሸናፊ በሚሆንበት የምርጫ ሥርዓት ይመረጣሉ። የተለያዩ ውክልና እንደሚያስፈልጋቸው የታመነባቸው ብሔረሰቦች ሕዝቦች በምርጫ በምክር ቤቱ ውስጥ ይወከላሉ። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
3. የምክር ቤቱ አባላት የመላው የክልሉ ሕዝብ ተወካዮች ናቸው። ተገዥነታቸውንም፣

ሀ/ ለሕገ መንግስቱ፣

ለ/ ለሕዝቡና፣

ሐ/ ለራሳቸው ሕሊና ብቻ ይሆናል

4. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል በምክር ቤቱ ውስጥ የሚሰጠው ድምጽ ወይም አስተያየት ምክንያት አይከሰስም አስተዳዳራዊ እርምጃም አይወሰድበትም።
5. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፈንጅ ካልተያዘ በስተቀር ያለ ምክር ቤቱ ፈቃድ አይያዝም፣ በወንጀል አይከሰስም።
6. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል የመረጠው ሕዝብ አመኔታ ባጣበት ጊዜ በሕግ መሠረት ከምክር ቤቱ አባልነት ይወዳል።

policies on plan and project implementation and in particular on projects affecting their interests.

7. Women shall, have the right to acquire administer control, enjoy and dispose of property they shall in particular have equal rights with men regarding the use transfer administration and control of land they shall enjoy the same rights with men with respect to inheritance.
8. Women shall, have equal right to employment promotion equal pay and transfer of pension
9. Women shall have the right of access to education and information on family planning and the capability to benefit there by, so as to protect their good health and prevent health hazards resulting from child birth.

Article 37
The Rights of the Child

1. Every child shall be entitled to the rights enumerated here under

   a/ The right to life;
   b/ The right to a name, and nationality
   c/ the right to know and cared for by its parents or other legal guardians
   d/ The right to be protected against exploitative practices and not to be permitted to engage in any employment which would prejudice its health education, or welibeing
   e/ The right to be protected from cruel and inhuman punishment being inflicted upon him in schools, or child welfare institutions

2. In all actiones conceming children whether under taken by public or private social welfare institutions, courts of law administrative authorities, or legislative bodies the best interests of the child shall, be primary consideration
3. Juvenile offenders children in correction or

rehabilitation institutions youth and children under government foster ship and children in public or private orphanages shall be kept separate from adults

4. Children born out of wedlock shall have equal rights with those born in wedlock
5. The state shall give special protection to orphanages it encourages the establishment of institutions that facilitate and expand the system in which adopted children are raised as well as promote their wellbeing and education

Article 38
The Right to Justice

1. Every one shall have the right to submit his justiciable grievances to and obtain a decree or judgement from a court of law, or any other tribunal, that has the power of adjudication given by law.

2. The following are entitled to the right to obtain the decree or judgement referred to under sub article 1 or this article

a/ Any association, with respect to the private or common interests of its members.

b/An individual, or a member of a group, representing and group or persons having similar interests.

Article 39
The Right to vote, and to be Elected

1. Every Ethiopian citizen, without distinction on the basis of race colour nation nationality sex language religion political or any other view and with out discrimination based on any other status shall have the right to

a/ Take part in the conduct of public affairs and administration directly freely elected representatives;

b/ Elected, at the attainment of 18 years of

አንቀጽ 49
የክልሉ ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. የክልሉ ምክር ቤት በዚህ ሕገ - መንግሥት መሠረት የክልሉ የሕግ አውጪ አካል ነው።
2. የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስት ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የምክር ቤቱ የብሔራዊ ክልሉ የውስጥ ጉዳዮች ላይ የበላይ የፖለቲካ ስልጣን ባለቤት ነው።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገገው አጠቃላይ ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ ምክር ቤቱ በተለይ የሚከተለው ስልጣን ይኖረዋል።

3.1 በዚህ ሕገ መንግሥት መሠረት የፌዴራሉን ሕገ መንግሥትና ሕጎች የማያጻረሩ ልዩ ልዩ ሕጎችን ያወጣል።

3.2 የሕዝቡን ብዛት የክልሉን ስፋትና ማኅበረ ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ ግምት ውስጥ በማስገባት ተጨማሪ የአስተዳደር እርከኖች ወይም የራስ በራስ አስተዳዳራዊ ክልሎች ያቋቁማል።

3.3 የፊዴራላዊ መንግስት ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ ከአገራቡች ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥታት ጋር እንደየአግባቡ ይደራደራል ፣ የተደረገውን ስምምነት ያጸድቃል።

3.4 የክልሉን ሥ/አ/ኮሚቴ፣ ርዕሰ መስተዳድሩን፣ ምክትል ርዕሰ መስተዳድሩንና ፀሐፊውን ይመርጣል።

3.5 የክልሉን፣የዞኖችንና የወረዳ የዳኝነት አካላትን የቋቁማል።

3.6 የኦዲትና የቁጥጥር አካል ያቁቁማል።

3.7 የክልሉን ሰላምና ጸጥታ ለመጠበቅ የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል፣የጸጥታና የፖሊስ ኃይል ያቋቁማል።

3.8 የብሔራዊ ክልላዊ መስተዳድሩን የማኅበራዊ ኢኮኖሚያዊ ኘሮግራሞች ያጸድቃል።

3.9 የብሔራዊ ክልላዊ መስተደድሩን የገቢ ምንጮች የሚመለከቱ ሕጎችያወጣል፣ የራሱን በጀት ያጸድቃል።

3.10 ለማኅበራዊ አገልግሎትና ለኢኮኖሚ ልማት አስፈላጊ የሆኑ ተቋማትን ያቋቁማል።

3.11 የክልሉን ጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሮዜዳንት፣ ም/ኘሮዚዳንት እና የክልሉን ዋና ኦዲተር ይሾማል።

3.12 ለክልሉ መንግስት በተከለለው የገቢ ምንጭ ክልል ውስጥ ግብርና ታክስ ይጥላል።

3.13 የክልሉ መስተዳድር የሠራተኛ አስተዳደርና የሥራ ሁኔታዎች በተመለከተ ሕግ ያወጣል።

3.14 በዚህ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 47 ንዑስ አነቀጽ 2.17 በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ያወጣል።

3.15 የአገሪቱንና የክልሉን ሕገ-መንግስት እንዲሁም አዋጆችና ሕጎችን በክልሉ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል ደንብ የማውጣት ሥልጣን አለው።

አንቀጽ 50
የምክር ቤቱ ስብሰባና የሥራ ዘመን

1. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
2. የክልሉ ምክር ቤት ቢያንስ በዓመት ሁለት ጊዜ ይሰበሰባል።
3. የክልሉ ምክር ቤት አባላት የሚመረጡት ለአምስት ዓመታት ነው። የሥራ ዘመኑ ከማብቃቱ ከአንድ ወር በፊት አዲስ ምርጫ ተካሂዶ ይጠናቀቃል።
4. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በሌለበት ጊዜ በሥ/አ/ኮሚቴው ወይም

በርዕሰ መስተዳድሩ ሊጠራ ይችላል። ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ስብሰባ እንዲጠራ ከጠየቁ ርዕሰ መስተዳድሩ ስብሰባ የመጥራት ግዴታ አለበት።

5. የክልሉ ምክር በት ስብሰባ በግልጽ ይካሄዳል። ሆኖም በምክር ቤቱ አባላት ወይም በክልሉ መንግስት በዝግ ስብሰባ እንዲደረግ ከተጠየቀና ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከደገፉት ዝግ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።

አንቀጽ 51

የምክር ቤቱ ውሳኔዎችና ሥነ ሥርዓቶች

1. በዚህ ሕገ መንግሥት በግልጽ በተለይ ካልተደነገገ በስተቀር ማናቸውም ውሳኔዎች የሚተላለፉት በምክር ቤቱ አባላት የአብላጫ ድምጽ ነው።
2. ምክር ቤቱ ስለ አሰራሩና ስለ ሕግ አወጣጡ ሂደት ደንቦች ያወጣል።

ምዕራፍ ስድስት

የሕግ አስፈጻሚ አካል

አንቀጽ 52

ስለ አስፈጻሚነት ሥልጣን

1. የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከፍተኛ የአስፈጻሚነት ስልጣን የተሰጠው ለክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴና ለርዕሰ መስተዳድሩ ነው።
2. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴውና ርዕሰ መስተዳድሩ ተጠሪነታቸው ለብሔራዊ ክልል ምክር ቤቱ ነው። የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው አባላት በመንግስት ተግባራቸው ለሚሰጡት ውሳኔ የጋር ኃላፊነት አለባቸው።
3. በዚህ ሕገ መንግስት መሠረት በሌላ አኳኃን ካልተወሰነ በስተቀር የርዕሰ መስተዳድሩ የሥራ ዘመን የብሔራዊ ክልላዊ ምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ነው፡

አንቀጽ 53

የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ

1. የሥራ አስፈጻሚው ኮሚቴው ርዕሰ መስተዳድሩ፣ ምክትል ርዕሰ መስተዳድሩ፣ጽሐፊውና ሌሎች ምክር ቤቱ የሚመረጣቸው አባላት የሚገኝበት አካል ነው።
2. የሥራ አስፈጻሚ ኮማቴው ሰብሳቢ ርዕሰ መስተዳድሩ ነው
3. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው በሚወስነው ውሳኔ ለክልሉ ምክር ቤት ተጠሪ ነው።
4. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው አባላት ቁጥር ከ 17 አስከ 23 ይሆናል።

አንቀጽ 54

የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር

የፌደራሉ ሕገ መንግስት ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ከዚህ በታች የመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት አሉት።

1. በክልሉ ምክር ቤት እንዲሁም በፌደራሉ መንግስት የወጡ ሕጎችና የተሰጡ ውሳኔዎች በሥራ መተርጎማቸውን ያረጋግጣል።
2. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባሎችና ሌሎች የመንግስት አካላት አደረጃጀትን ይወሰናል። ሥራቸውን ይከታተላል፣ ይመራል።
3. የክልሉን ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል ለምክር ቤት ያቀርባል ሲጸድቅም

age, in accordance with law,

c) Elect or be elected for any level in the state during elections which shall in valve all and be based on the equality of all the people and where the voters are guaranted to express their will in a free and secret manner.

2. Subject to the general and special rules of membership of the organization concerned, the right of every one to join political parties, trade unions chambers of commerce employer's and professional associations is guaranteed
3. Elections to positions of responsibility with organization referred to under subarticles 2 of this article shall be conducted in a free and democratic manner
4. The provisions of subarticles 2 and 3 of this article shall in so far as they considerably affect public interest apply to public institutions.

Article 40

The Right to property

1. The right of every Ethiopian citizen residing within and outside re/she approach the region to won private property, is guaranteed unless the law provides other wish, in the public interest, this right shall include the right to use and enjoy property, and, in so far as it does not violate the rights of others, to sell, transfer by succession, or by any other means.

2. For the purposes of this article the term ''private property'' shall mean any property, both corporeal and incorporeal. Produced by the labour creativity. or capital of an Ethiopian residing with in and outside the region, or national or

በተግባር ላይ እንደውል ያደርጋል።

4. የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ፖሊሲዎችንና ስትራቴጂዎችን ይነድፋል በክልል ምክር ቤት ያጸድቃል፣ የተወነውንም ያስፈጽማል።
5. ሕግና ሥርዓት መከበሩን ያረጋግጣል።
6. ደንቦችና መመሪያዎች ያወጣል።
7. ያስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ረቂቅ አዘጋጅቶ ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።
8. በዚህ ህገ መንግስት በአንቀጽ 49 ንዑስ አንቀጽ 3.14 ላይ ለምክር ቤቱ የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ ለምክር ቤቱ ሊሰበሰብ ባልቻለበት ሁኔታ የጤና ድንገተኛ የተፈጥሮ አደጋ በሚደርስበት ጊዜ የአስቸኩይ ጊዜ ድንጋጌ አውጥቶ በሥራ ላይ ያውላል።
9. በዚህ ህገ -መንግስት በአንቀጽ 56 ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት የሚቀርቡለትን ኃላፊዎች ይሾማል።
10. በክልሉ ምክር ቤት የማሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውሃል።

አንቀጽ 55
የርዕሰ - መስተዳድሩ አሰያየም

የክልሉ ምክር ቤት ከአባላቱ መካከል ርዕሰ - መስተዳድሩን ይመርጣል።

አንቀጽ 56
የብሔራዊ ክልሉ ርዕሰ መስተዳድር ሥልጣንና ተግባር

1. ርዕሰ - መስተዳድሩ የክልሉ መስተዳድር የሥራ መሪና የሥራ አሰፈጻሚ ኮሚቴው ሰብሳቢ ነው።
2. የሥራ አሰፈጻሚውን ይመራል፣ያስተባብራል፣ ይወክላል፣ እንዲሁም ክልላዊ ምክር ቤቱን ይወክላል፣ በሊቀመንበርነትም ይመራል።
3. የሥራ አሰፈፃሚ ኮሚቴ ያወጣቸውን ፖሊሲዎች ደንቦች መመሪያዎችና ውሳኔዎች ተፈፃሚነት ይከታተላል።
4. የክልሉን ጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት ምክትል ኘሬዚዳንትና የክልሉን ዋና ኦዲተር መርጦ በምክር ቤት ሹመታቸውን ያስፀድቃል።
5. የክልሉ ከፍተኛ ኢኮሚ ማኅበራዊና አስተዳደራዊ ተቋማትን ወይም ቢሮዎችን እንዲሁም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 ከተዘረዘሩት ውጭ የሆኑ የክልሉ ኃላፊዎችን ለሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ በማቅረብ ያሾማል።
6. ብሔራዊ ክልላዊ ደህንነትን ለማስጠበቅና ሕግና ሥርዓትን ለማስከበር የተቋቋሙትን ብሔራዊ የፀጥታና የፖሊስ ኃይሎች በበላይነት ይመራል።
7. በክልሉ የሚገኝትን የመስተዳድር እረከኖች ያስተባብራል ይመራል ይቆጣጠራል።

አንቀጽ 57
ስለ ምክትል ርዕሰ - መስተዳድሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ምክትል ርዕሰ መስተዳድሩ፡-

ሀ/ በርዕሰ-መስተዳድሩና በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ተለይተው የሚሰጡትን ተግባሮች ያከናውናል።

ለ/ ርዕሰ - መስተዳድሩ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሠራል።

2. ምክትል ርዕሰ-መስተዳድሩ ተጠሪነቱ ለርዕሰ-መስተዳድሩና ለሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ይሆናል።

regional associations endowed with legal personality by law. or associations who under appropriate conditions are allowed by special laws to jointly own property.

3. The right to own rural and urban land as well as natural resources belongs only to the state and the people. Land is an inalienable common property of the people of the region.
4. The right of peasants of the region to free allotment of land and not to be evicted there from is guaranteed. Particulars for its implementation shall, be determined by law.
5. The nomads within the region shall, have the right to free allotment of land and utilize the same for the propose of grazing, as well as, farming, and not to be evicted there from; the particulars shall, be determined by law.
6. Without prejudice to the right of ownership of land by the people of the region, the regional state shall, guarantee the right of private investors to the use of land upon payment of money, the amount of which is to be determined by law. particulars shall, be detemined by law.
7. Every Ethiopian resinding within and outside the region shall, have the full right to the immovable property he builds on the land, an to the improvements he bungs about on the land by his labour or capital. This right shall, include the right to alienate, and where right of use expires, to remove his property. transfer his title, or claim compensation for it particulars shall, be determined by law.
8. Without prejudice to the right to private property, the state may expropriate private property for public use, with the prior payment of adequate compensation.

Article 41
Economic, Social and Cultural Rights

1. Any person residing in the region, or any Ethiopian who would like to live in the region, shall have the right to engage him self in any economic activity, and load his living any business he may chooses.
2. Every resident of the region shall have the right to choose his means of living his job and his profession.
3. All residents of the region shall, have the

አንቀጽ 58

ስለ ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባር

የብሔራዊ ክልላዊ መስተዳድሩ ፀሐፊና የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው አባል በመሆኑ፡-

1. የመስተዳድሩን ጽ/ቤት ያደራጀል፣በኃላፊነት ይመራል።
2. የመስተዳድሩን ሰነዶች በገባብ ይይዛል።
3. የሥራ አስፈፃሚውንና የምክር ቤቱን ቃለ ጉባኤ በሚገባ መያዙን ያረጋግጣል።
4. በሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።
5. ተጠሪነቱ ለርዕሰ - መስተዳድሩና ለሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ይሆናል።

አንቀጽ 59

ስለ ከፍተኛ የኢኮኖሚ ማኅበራዊና አስተዳደራዊ ተቋሞች መቋቋም

1. የክልሉን ኢኮኖሚያዊ ማኅበራዊና አስተዳደራዊ የዕለት ተዕለት ሥራዎችን የሚያከናውኑ፣ የሚያስተባብሩና የሚመሩ ቢሮዎች ኮሚሽኖችና ተቁሞች ይቋቋማሉ።
2. የቢሮዎች የኮሚሽኖችና የሌሎች ከፍተኛ ተቋሞች ተጠሪነት ለክልሉ ርዕሰ-መስተዳድርና ለሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ይሆናል፣ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

ምዕራፍ ሰባት

ስለ ፍርድ ቤቶች አወቃቀርና የዳኝነት ሥልጣን

አንቀጽ 60

ስለ ነፃ የዳኝነት አካል መቋቋም

1. በክልሉ ነፃ የዳኝነት አካል በዚህ ሕገ መንግስት ተቋቁማል።
2. የዳኝነት ሥልጣን ከደበኛው ፍርድ ቤቶች ወይም በሕግ የመዳኘት ሥልጣን ከተሰጠው ተቁም ውጭ የሚያደርግና በሕግ የተደነገገ የዳኝነት ሥርዓት የማይከተል ልዩ ፍርድ ቤት ወይም ጊዜያዋ ፍረድ ቤት አይቋቋምም።

አንቀጽ 61

ስለ ባሕላዊና ሃይማኖታዊ የዳኝነት አካል

በዚህ ሕገ - መንግስት በአንቀጽ 35 ንዑስ አንቀጽ 5 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ ሕገ- መንግስት ከመጽደቁ በፎት በመንግሥት ዕውቅና አግኝተው ሲሰራባቸው የነበሩ የሃይማኖቶችና የባሕል ድርጅቶች በዚህ ሕገ መንግስት መሠረት ዕውቅናን አግኝተው ይደራጃሉ።

አንቀጽ 62

የዳኝነት ሥልጣን

1. በክልል የዳኝነት ሥልጣን የፍርድ ቤቶች ብቻ ነው።
2. በየትኛውም ደረጃ የሚገኝ የዳኝነት አካል ከማንኛውም የመንግስት አካል ባለሥልጣን ወይም ሌላ ተዕዕኖ ነፃ ነው።
3. ዳኞች የዳኝነት ተግባራቸውን በሙሉ ነፃነት ያከናውናሉ። ከሕግ በስተቀር በሌላ ሁኔታ አይመሩም።
4. ማንኛውም ዳኛ ከዚህ በታች በተጠቀሱት ሁኔታዎች ካልሆነ በስተቀር በሕግ የተወሰነው የጡረታ ዕድሜ ከመድረሱ በፊት ከፈቃዱ ውጭ ከዳኝነት ሥራው አይነሳም።

right to equal access to social services run with state funds.

4. The Regional state shall, allocate progressively increasing funds for the purposes of promoting the people's access to health education and other social services.
5. The Regional state shall, within the limits permitted by the economic capability of the region, care for and rehabilitate the physically and mentally handicapped, the aged and children, deprived of their parents or guardians.
6. The regional state shall, devise policies designed to create employment of the poor and unemployed issue programs designed to open up work opportunities in the public sector, and undertake projects.
7. The Regional state shall, take necessary measures to expand the opportunities of the residents of the region, to engage in gainful employment.
8. Peasants and Nomads shall, have the right to be paid a fair recompense, for their produce which would enable them to progressively attain an improved standard of living and in proportion to their productive contribution to the national wealth. The regional state shall, be guided by this objective in determining its economic, and social development policies.
9. The state shall, have the responsibility to preserve the cultural and historical heritage, and contribute to the promotion of the development of art and sports.

Article 42
Workers' Rights

1.(a) Factory and service sector employees, peasants, agricultural workers, other rural workers, government employees, below a certain level of responsibility and the nature of whose employment so requires, shall, have the right to form associations for the purpose of improving their economic, and

ሀ/ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በዳኞች የዲሲፕሊን ሕግ መሠረት ጥፋት ፈፅሟል ወይም ጉልህ የሆነ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና አንሶታል ብሎ ሲወስን ወይም

ለ/ በሕመም ምክንያት ተግባሩን በተገቢ ሁኔታ ማከናወን አይችልም ብሎ ሲወስን ወይም

ሐ/ የጉባኤው ውሳኔ በክልሉ ምክር ቤት አባላት በአብላጫ ድምፅ ሲፀድቅ

5. የማንኛውም ዳኛ የጡረታ ጊዜ አይራዘምም።
6. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የዳኝነት አካላትን የሚያስተዳድርበትን በጀት ለክልሉ ምክር ቤት አቅርቦ ያስወስናል። ሲፈቀድም በጀቱን ያስተዳድራል።

አንቀጽ 63
የፍርድ ቤቶች አደረጃጀትና ሥልጣን

1. የክልሉ የዳኝነት አካል በጠቅላይ ፍርድ ቤት፣በዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤትና በወረዳ ፍርድ ቤት ይደራጃል።
2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣

ሀ. ክልላዊ ጉዳዩችን በተመለከተ ከፍተኛውና

የመጨረሻው ሥልጣን፣

ለ/ የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሥልጣን እንዲሁም

ሐ/ ማንኛውም ክልላዊ ፍርድ ቤት የሰጠው የመጨረሻ ውሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስሕተት ሲኖርበት በሰበር ችሎት የማየት ሥልጣን ይኖረዋል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

3. የክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ካለው ክልላዊ ሥልጣን በተጨማሪ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመሆን ይዳኛል።
4. የክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍረድ ቤት ስልጣን መሠረት በሚሠጠው ውሳኔ ላይ የሚቀርብ ይግባኝ በክልል ጠቅላይ ፍርድ
ቤት ይወሰናል።
5. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ባለው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሥልጣን መሠረት በሚሠጠው ውሳኔ ላይ የሚቀርብ ይግባኝ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይወሰናል።
6. የክልሉ ፍርድ ቤቶች በውክልና የሚፈጽሙትን ፌዴራል ሥልጣን ለማከናወን ለሚያወጡት የገንዘብ ወጪ ማካካሻ ከፌዴራሉ መንግሥት እንዲሰጣቸው በጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት በኩል ለክልሉ ምክር ቤት ጥያቄ ያቀርባል።

አንቀጽ 64
ስለ ዳኞች አሿሿም

1. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንትና ምክትል ኘሬዚዳንት በክልሉ ርዕሰ - መስተዳድር አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ።
2. በዚህ ሕገ - መንግስት በአንቀጽ 70 ንዑስ አንቀጽ 2 /ረ/ እና /ሸ/ ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የክልል ጠቅላይ ፍረድ ቤት፣ የዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤቶችና የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞች በክልሉ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ። የክልሉን ጠቅላይ ፍርድ ቤትና የዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ዳኞች ሹመት ለምክር ቤቱ ከማቅረቡ በፊት የፌዴራሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በእጩዎች ላይ ያለውን አስተያየት መጠየቅና አስተያየቱን ከራሱ አስተያየት ጋር በማያያዝ ለክልሉ ምክር ቤት

employment conditions. This right shall, include the right to form trade union and other associations, and to negotiate with their employers, and other organizations affecting their interests.

(b) The category of workers referred to in paragraph (a) of this article shall, have the right to express their grievances, which shall, include the right to strike.

(c) Government employees who may benefit from the right recognized under paragraphs (a) and (b) of this article shall, be determined by law.

(d) The right of women workers to equal pay for equal work, is guaranteed

2. Workers shall, have the right to appropriately defined working hours, breaks, leisure, periodic leave with pay, paid public holiday, and a safe and healthy working environment.

3. Laws issued for the implementation of these rights shall, without derogating from the rights recognized under sub. article 1 of this article, lay down procedures for the establishment of the said trade unions, and the manner of conducting collective bargaining.

Article 43
The Right to Development

1. The right of the residents of the region, to improve their standard of living and to sustainable development is guaranteed.
2. The residents of the region shall, have the right to participate in national development, and in particular to demand that their opinions be heard on matters of policies and of projects pertaining to the community, of which

የማቅረብ ኃላፊነት አባላት። የፌዴራሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አስተያየቱን በሶስት ወራት ጊዜ ውስጥ ካላቀረበ የክልሉ ምክር ቤት ሹመቱን ያፀድቃል።

አንቀጽ 65

ስለ ክልሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባላት

1. በርዕሰ - መስተዳድሩና በጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት ተመርጠው በርዕሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት የሚሰየሙ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባላት የሚከተሉት ናቸው።

1.1. በርዕሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት የሚቀርቡ
ሀ/ ከክልል ምክር ቤት ሶስት ተወካዮች
ለ/ ከተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች ሶስት ሰዎች
ሐ/ የክልሉ ጠቅላይ አቃቤ ሕግና ፖሊስ ኮሚሽነር፣
መ/ ከጠበቆች ማኅበር አንድ ተወካይ፣

1.2 በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት የሚቀርቡ
ሀ/ ከጠቅላይ ፍርድ ቤት አንድ ዳኛ፣
ለ/ ከዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሁለት ዳኞች፣
ሐ/ ከወረዳ ፍርድ ቤት ሶስት ዳኞች፣

2. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት ጉባኤውን በሊቀመንበርነት ይመራል።

3. የጉባኤው ዝርዝር ሥልጣንና ተግባር በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ 66

የሕገ - መንግሥት ጉዳዩች አጣሪ ጉባኤ

1. የሕገ - መንግስት ጉዳዩች አጣሪ ጉባኤ በዚህ ሕገ - መንግስት ተቋቁሟል።

2. የሕገ - መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ ከአሥራ አንድ አባላት ይኖሩታል። አባላቱንም የሚከተሉት ናቸው፡-

ሀ/ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ኘሬዚዳንት ..... ሰብሳቢ
ለ/ የክልሉጠቅላይ ፍርድ ቤት ም/ኘሬዚዳንት. ም/ሰብሳቢ
ሐ/ በክልሉ ርዕሰ መስተዳድር አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት የሚሾሙ በሙያ ብቃታቸውና በሥነ ምግባራቸው
የተመሰከረላቸው ስድስት የሕግ ባለሙያዎች፣..... አባላት
መ/ የክልሉ ምክር ቤት ከአባላቱ መካከል የሚወክላቸው ሶስት ሰዎች..... አባላት

አንቀጽ 67

ሕገ መንግስቱን ስለ መተርጎም

1. የሕገ መንግሥታዊ ክርክር ጉዳይ ሲነሳ በመጀመሪያ ደረጃ ጉዳዩ ለሕገ መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባዔ ይቀርባል።

2. የሕገ መንግስት ጉዳዩች አጣሪ ጉባዔ ሕገ መንግስታዊ ትርጉም ያስፈልገዋል ብሎ ያመነበትን ጉዳይ ለክልሉ ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል።

አንቀጽ 68

they are members.

3. The main objectives of development activities shall be the development of the regions' residents, and the fulfillment of their basic needs.

Article 44
Right to the protection of the Environment

1. The residents of the region shall, have the right to a clean and healthy environment.

2. Every one who is uprooted from the place of his residence by virtue of programs undertaken by the regional state, or one whose lively hood has been affected, shall, have the right to receive adequate monetary or other alternative compensation, including transfer with assistance, to another locality.

CHAPTER FOUR
Structure of the Regional State and Allocation of Power.

Article 45
Administrative Hierarchies of the Region

1. The region is organized by regional, zonal, woreda, and kebele administrative hierarchies; however, the regional council may organize other administrative hierarchies, and determine their powers and duties, as may be necessary.

2. The HIMRA, AWI, and OROMO peoples within the region shall, have their own zonal councils.

3. Delegation of the peoples of other nationalities within the region shall be seen with special consideration, particulars shall be determined by law

Article 46
Organization of the Power Structure of the Region

1. The council of the region, being the regional state legislative body, shall be an organ of the supreme power and is

የሕገ መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

1. የሕገ መንግሥት ጉዳዮች አጣሪ ጉባዔ ሕገ - መንግስታዊ ጉዳዮችን የማጣራት ሥልጣን ይኖረዋል። በሚደረገው ማጣራት መሠረት ሕገ መንግስቱን መተርጎም አስፈላጊ ሆኖ ሊያገኘው ለክልሉ ምክር ቤት በጉዳዩ ላይ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፣
2. በክልሉ ሕግ አውጭ አካላት የሚወጡ ሕግጋት መመሪያዎችና ደንቦችም ሆነ በየዞኑና ወዳጆች የሚወጡ መመሪያዎችና ደንቦች ከዚህ ሕገ መንግስት ጋር ይቃረናሉ የሚል ጥያቄ ሲነሳና ጉዳዩም ከሚመለከተው ፍርድ ቤት ወይም ባለጉዳዩች ሲቀርብለት መርምሮ ለመጨረሻ ውሳኔ ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።
3. በፍርድ ቤቶች የሕገ መንግስት ትርጉም ጥያቄ ሲነሳ
   ሀ/ ሕገ መንግስቱን መተርጎም አስፈላጊ ሆኖ ሳያገኘው ሰቀር ጉዳዩን ለሚመለከተው ፍርድ ቤት ይመልሳል። በአጣሪ ጉባኤው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ባለጉዳይ ቅሬታውን ለክልሉ ምክር ቤት በይግባኝ ማቅረብ ይችላል።
   ለ/ የትርጉም ጥያቄ መኖሩን ያመነበት እንደሆነ በጉዳዩ ላይ የሚሰጠውን ሕገ መንግስታዊ ትርጉም ለክልሉ ምክር ቤት ለመጨረሻ ውሳኔ ያቀርባል።

ምዕራፍ ስምንት
ስለዞኖች አስተዳደር
አንቀጽ **69**
ስለ ዞኖች አወቃቀርና አሰራር

1. ዞን ከክልሉ ቀጥሎ የሚገኝ እርከን ሲሆን በውስጡ የተወሰኑ ወረዳዎችን የያዘ የአስተዳደር አካባቢ ነው።
2. የዞን አስተዳደር የራሱ የሆነ ምክር ቤትና ጉባኤ አይኖረውም።
3. የዞን አስተዳደር አባላት ከክልል ምክር ቤት አባላት መካከል በክልሉ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ተመርጠው በክልሉ ምክር ቤት ይፀድቃሉ።
4. የዞን አስተዳደር ምክትል ሊመንበርና ፀሐፊ በተመሳሳይ መንገድ ይመረጣሉ።
5. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 – 4 የተደነገገው በንቀጽ 45 ንዑስ አንቀጽ 2 የተጠቀሱትን የብሔረሰብ ዞኖች አይመለከትም።
6. የዞን ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት ቁጥር ከ 11 እስከ 17 ይሆናል።
7. በክልሉ ውስጥ የሚዋቀሩት ዞኖች በባህር ዳር ከተማን ጨምሮ 11 ይሆናሉ።
8. የባሕር ዳር ከተማ በልዩ ዞን ደረጃ ይዋቀራል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
9. የብሔረሰብ ዞኖች የራሳቸው ምክር ቤት ይኖራቸዋል። እያንዳንዱ የብሔረሰብ ዞን ምክር ቤት ለክልል ም/ቤት የተመረጡትን ጨምሮ በልዩ ሁኔታ ከየወረዳው የሚመረጡ ከ 30 እስከ 40 አባላት ይኖሩታል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

accountable to the people it represents.

2. The executive committee of the region being the higher executive organ of the region, shall, be accountable to the council of the region.
3. The Judicial power of the region shall, reside only in the regional court.

Article 47
Power and Duties of the Region

1. Powers and duties not exclusively reserved to the Federal government pursuant to the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia shall be the powers and duties of the regional state.
2. The regional state accordingly, the regional state shall:

2.1. Prepare and implement, economic, and social development policies, plans, and strategies
2.2. Enact and implement, state constitution and other laws
2.3. Administer land and natural resources, in accordance with laws enacted by the Federal Government
2.4. Establish regional government aimed at self administration; establish a democratic order where rule of law reigns. Safeguard and defend the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and this constitution.
2.5. Levy taxes and duties on those sources of revenue reserved for the regional state prepare and implement its own budget
2.6. Enact and implement laws regulating administration and working conditions of civil servants of the regional government it shall however have the responsibility, to ensure that standards of education, training, and experience, for a given job category are comparable to the general standards

adopted in the country.

2.7. Organize and direct the police force of the regional state; Ensure laws and order within the region

2.8. Grant amnesty in accordance with law

2.9. Levy and collect income tax, from the employees of the regional government and enterprises

2.10. Levy and collect land use fees.

2.11. Levy and collect agricultural tax.

2.12. Levy and collect tax on in comes generated from houses and other property of private owners in the region; and collect rents of houses and other property owned by the regional government.

2.13. Levy and collect taxes on profit, income and sales, from enterprises under in the ownership of the regional government.

2.14. Together with the Federal state and the regional state

1. Shall levy, collect, and share, in accordance with law the profit, income, sales and excise taxes, generated from public enterprises established jointly.

2. Shall jointly levy, collect and share in accordance with law, the revenues and sales taxes, on profiles dividends of share holders, and on profiles of enterprises.

3. Shall jointly levy, collect and share in accordance with law, the income tax and royalties generated from big minings, and from any petroleum, and gas operations.

2.15. Determine and collect, fees generated from licenses and services rendered by organs of the regional government.

አንቀጽ 70

የብሔረሰብ ዞን ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ-መንግሥት ለፌዴራሉ ምክር ቤት፣ በዚህ ሕገ መንግስት ለክልሉ ምክር ቤት የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የብሔረሰብ ዞን ምክር ቤቶች የብሔረሰባቸው የበላይ የፖለቲካ ሥልጣን ባለቤቶች ናቸው።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ከአጠቃላይ ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የብሔረሰብ ዞን ምክር ቤት የሚከተሉትን ልዩ ሥልጣኖች ይኖሩታል።

ሀ/ ብሔረሰቡ የሚጠቀምበትን ቋንቋ ይወስናል።

ለ/ ብሔረሰቡ በቋንቋው የመናገር፣የመፃፍ፣ቋንቋውን የማሳደግ፣የመጠበቅ፣የመግለፅ፣የማዳበርና የማስፋፋት እንዲሁም ታሪኩን የመንከባከብ መብት ያስጠብቃል።

ሐ/ በዚህ ሕገ መንግስት ለክልሉ ምክር ቤት የተሰጠው የሕግ አውጭነት ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በተደራጁበት ዞን ውስጥ ከክልል አቀፍ ሕጎች ደንቦችና መመሪያዎች ጋር በማይጋረር ሁኔታ ደንቦችና መመሪያዎችን አውጥቶ ሥራ ላይ ያውላል።

መ/ የክልሉ ምክር ቤት ያፀደቀውን እቅድና በጀት መሠረት በማድረግ የዞኑን እቅድና በጀት ያወጣል።

ሠ/ የዞኑን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እንዲሁም የዞኑን ሊቀመንበር፣ ምክትል ሊቀመንበርና ፀሐፊ ከዞኑ ምክር ቤት አባላት መካከል ይመርጣል።

ረ/ የዞኑን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያቋቁማል፣ዳኞችን ይሾማል በዞን ደረጃ የዳኞችን አሰተዳደር ጉባኤን ያቋቁማል፣

ሰ/ የዞኑን መምሪያ ኃላፊዎች ይመርጣል ፣ የክልሉን ሥራ አሰፈፃሚ ኮሚቴ አሰተያየት በመጠየቅ ይመድባል።

ሸ/ በዞኑ ሥር በሚገኙ ወረዳዎች ፍርድ ቤቶችን ያቋቁማል፣ ዳኞችን ይሾማል የጽ/ቤት ኃላፊዎችን ይመድባል።

3. የዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለብሔረሰቡ ምክር ቤት እና ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ነው።

4. የብሔረሰብ ዞኖችን አስመልክቶ ከተደነገገው ሥልጣንና ተግባር በተጨማሪ በአንቀጽ 72 ፣ 73 ፣ 74 ፣ እና 75 የተመለከቱት የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ፣ የዞን ሊቀመንበር፣ ምክትል ሊቀመንበርና ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባሮች ለብሔረሰብ ዞኖች ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሊቀመንበር፣ ምክትል ሊቀመንበርና ፀሐፊም የሚሰሩ ይሆናል።

አንቀጽ 71

የብሔረሰብ ዞኖች ምክር ቤት የሥራ ዘመን

የዞኑ ምክር ቤት የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል።

አንቀጽ 72

የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ

ሥልጣንና ተግባር

1. የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የዞኑ የሕግ አስፈፃሚ ነው።
2. የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት በጋራ ወይም በተናጠል የዞን መምሪያዎችን በበላይነት ይመራሉ፣ ያስተባብራሉ፣ ይቆጣጠራሉ።
3. በንቀጽ 70 ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።
4. የዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በዞኑ የሚገኙትን የወረዳዎች ሥራ በበላይነት ይመራል ፣ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል።
5. የዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የዞኑን ማኅበራዊ አገልግሎትና የኢኮኖሚ ልማት /ዕቅዶችን/ አጥንቶ ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የቀርባል፣ ሲፀድቅም በሥራ ላይ ያሉላል።
6. በዚህ ሕገ - መንግስት በአንቀጽ 70 ንዑስ አንቀጽ 2 /መ/ ላይ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የዞኑን በጀት አዘጋጅቶ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይቀርባል፣ ሲፀድቅም በሥራ ላይ ያውላል።
7. የዞኑ ቅርሳ ቅርስና የተፈጥሮ ሀብት አስፈላጊው እንክብካቤና ጥበቃ እየተደረገለት መሆኑን ያረጋግጣል።
8. የዞኑን የሥራ እንቅስቃሴ እየተከታተለ በሊቀመንበሩ አማካኝነት ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሪፖርት ያደርጋል።
9. በክልሉ ምክር ቤት እና በክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚወጡት አወጀች፣ደንቦች፣ፖሊሲዎች፣መመሪያወችና ውሳኔዎች እንዲሁም ሌሎች ተግባሮች በዞኑ በትክክል በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል።
10. በዞኑ ውስጥ ሕግና ሥርዓት መከበሩንና የሕዝቡ ሰላምና ደህንነት መጠበቁን ያረጋግጣል።

አንቀጽ 73

የዞን አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሊቀመንበር ሥልጣንና ተግባር

1. የዞን አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሊቀመንበር የዞኑ አስተዳደር መሪና የክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባል ይሆናል።
2. የዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ተጠሪ በመሆኑ የኮሚቴውን ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል ፣ ሥራውንም ያስተባብራል።
3. በዞኑ የሚገኙትን የተለያዩ ተቋሞችና መምሪያዎች በበላይነት ይመራል ያስተባብራል።
4. የዞኑን ደህንነት ለመጠበቅ ሕግና ስርዓት እንዲያስከብሩ የተቁቋሙትን የዞን ፀጥታና የፖሊስ ኃይሎች በበላይነት ይመራል።
5. የዞኑኑ የሥራ አንቅስቃሴ እየተከታተለ በየጊዜው ለክልልና ለዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሪፖርት ያቀርባል።
6. በክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል።

አንቀጽ 74

የዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ም/ሊቀመንበር ሥልጣንና ተግባር

1. ሊቀመንበሩ በማይኖርበት ጊዜ እሱን በመተካት ይሰራል።
2. በዞኑ አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ሊቀመንበርና በሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

2.16. Determine and collect royalties from forestry.

2.17. Have the power to declare a state of emergency, where conditions arise which endanger the constitutional order and can not be brought under control by means of normal enforcement, measures and where case of natural disaster or epidemic endangering public heath occurs;

2.18. Have the power to issue the necessary regulations for the purpose of implementation of policies, laws, and directives, to be issued.

CHAPTER FIVE
The Council of the Region
Article 48
Members of the Council

1. Members of the council shall, be elected by people only every 5 years in a direct, free and fair election, which will be held by secret ballot.
2. Members of the council shall, be elected in an electoral process, where a condidate with the majority vote wins among candidates with in one electroral district. Peoples of nationalities that are believed to deserve special representation shall, be represented in the council through election particulars shall, be determined by law.
3. Members of the council represent the whole people of the region and shall, be responsible only to.
   a/ The constitution,
   b/ The people, and
   c/ Their Conscience.
4. No charge of measure shall, be taken against, any member of the council, for a vote cast, or statement, made in the council.
5. No member of the council may be assented or prosecuted with out the permission of the council, except when caught in flagrant delictor, for a serious offence.
6. Any member of the council shall, in accordance with law, be removed from membership of the council, where the electorate loses confidence in him

3. ተጠሪነቱ ለሊቀመንበሩና ለሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ይሆናል።

አንቀጽ 75

የዞን አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባር

1. የዞን አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴውን ጽ/ቤት በኃላፊነት ይመራል።
2. የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ቃለ -ጉባኤ በአግባቡ መያዙን ያረጋግጣል።
3. በዞን አስተዳደር ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና በሊቀመንበሩ የሚሰጡትን ተግባሮች ያከናውናል።
4. ተጠሪነቱ ለሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ለሊቀመንበሩ ይሆናል

ምዕራፍ ዘጠኝ

ስለ ወረዳ አስተዳደር መዋቅርና ሥልጣን

አንቀጽ 76

የወረዳ አስተዳደር መዋቅር

የወረዳው አስተዳደር የሚከተሉት አካላት የኖሩታል

1. ከቀበሌዎች በሚወከሉ የሕዝብ ተመራጮች የሚቋቋም ምክር ቤት
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ተመርጦ የሚቋቋም ከ 9 እስከ 15 አባላት ያሉት ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ፣
3. በዚህ ሕገ መንግሥት መሠረት የሚቋቋሙ የዳኝነት አካላት
4. የወረዳው ዓቃቤ ሕግ መሥሪያ ቤት፣
5. የወረዳው የፀጥታና ፖሊስ ኃይል መሥሪያ ቤት፣
6. የወረዳ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ልማት መሥሪያ ቤቶች፣

አንቀጽ 77

የወረዳ አስተዳደር አጠቃላይ ሥልጣንና ተግባር

1. የወረዳ አስተዳደር በራሱ ክልል ውስጥ የማኅበራዊ አገልግሎቶችና የኢኮኖሚ ልማት ዕቅዶችን ለማዘጋጀት ለመወሰንና እንዲሁም የክልሉ መንግሥት የሚያወጣቸውን ሕጎችና ደንቦች ፣ ፖሊሲዎችና መመሪያዎች በሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችል

ማንኛውም ሥልጣን ይኖረዋል።

2. ወረዳው ራሱን የማስተዳደር፣አካባቢውን የማልማትና በውስጣዊ ጉዳይ ላይ ውሳኔ የመስጠት፣ሥልጣንና መብቱ እንደተጠበቀ ሆኖ የክልል መስተዳድሩና የዞኑ የበታች አካል ነው።

አንቀጽ 78

የወረዳው ምክር ቤት አባላት አመራረጥና ተጠሪነት

1. በወረዳው ምክር ቤት አባላት በወረዳው ክልል ከሚገኙ ቀበሌ ነዋሪዎች በቀጥታ በሕዝብ ይመረጣሉ።
2. ተጠሪነታቸውም ለመረጣቸው ሕዝብና ለዞኑ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በእርሱም አማካይነት ለክልል ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

Article 49

Powers and Duties of the Regional Council

1. The regional council, in accordance with this constitution, is the legislative organ of the region.
2. Without prejudice to the provision of the constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, the supreme political power in internal affairs of the national region, resides in the council.
3. Without prejudice to general powers vested in sub articles 1 and 2 of this provision, the council shall, have the following powers to:

3.1. Issue, in accordance with this constitution, different laws that does not contravene with the Federal constitution

3.2. Establish self administrative territories, or additional administrative hierarchies, with consideration of the density of population, the area, and socio-economic activities of the region.

3.3. Without prejudice to the power of the Federal Government, negotiate in a proper manner with neighboring regional states, and approve the agreements, there of

3.4. Shall elect the executive committee, the head, the deputy head and the, secretary, of the region

3.5. Establish regional, zonal and woreda judicial organs

3.6. Establish the organs of audit and inspection

3.7. Issue necessary directives, in order to safeguard peace and security of the region, establish the police and security force of the region.

3.8. Approve the social and economic programs, of the national regional government

3.9. Issue laws, concerning the source of the revenues of the national regional government; and approve its budget.

3.10. Establish institutions, necessary for social services and economic

3. በብሔረሰብ ዞኖች ውስጥ የሚቋቋሙ የወረዳ ምክር ቤቶች አባላት ተጠሪነታቸው ለወከላቸው ሕዝብ፣ለብሔረሰቡ ምክር ቤት እና በእርሱም አማካይነት ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

አንቀጽ 79

የወረዳው ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. የወረዳውን ማኅበራዊ አገልግሎትና የኢኮኖሚ ልማት፣እንዲሁም የአስተዳደር ዕቅዶችና ፕሮግራሞችን ያፀድቃል።
2. መሠረታዊ የግብርና ልማት ሥራዎችን ይመራል፣የተፈጥሮ ሀብትን ይጠብቃል፣ያስተዳድራል።
3. ሕዝብን ለልማት ሥራ በስፋት ያነሳሳል።
4. የምክር ቤቱን ሊቀመንበር፣ም/፣ሊቀመንበርና ፀሐፊውን፣እንዲሁም የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላትን ይመርጣል።
5. የራሱን የውስጥ ደንብና መመሪያ ያወጣል።
6. የመሬት መጠቀሚያ ታክስ፣የእርሻ ገቢ ግብርና ሌሎችም የአገልግሎት ታክሶችን ይጥላል፣ይሰበስባል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
7. ክልሉ ከሚመድበውና ከሚያስተዳድረው ውጭ ያለውን የወረዳውን የገቢ ምንጭ ይጠቀማል፣በጀቱን ያዘጋጃል፣ያፀድቃል።
8. የወረደውን ፀጥታና ሰላም ለማረጋገጥ የሚያስችል መመሪያ ያወጣል።
9. አነስተኛ የገጠር መንገዶችን ይሰራል፣ ይጠግናል።
10. የወረዳው ውስጥ የሚገኙትን የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችና መለስተኛ የሕክምና ተቋማትን ያስተዳድራል።

አንቀጽ 80

የምክር ቤቱ የስብሰባ ጊዜና

የሥራ ዘመን

1. የወረዳ ምክር ቤት በየሶስት ወሩ ይሰበሰባል።
2. ከምክር ቤት አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የወረዳ ምክር ቤት የሥራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል። የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ከማብቃቱ በፊት አዲስ ምርጫ ተካሂዶ ይጠናቀቃል።

አንቀጽ 81

ስለ ወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ

ሥልጣንና ተግባር

1. የወረዳ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል የሚመረጡ ይሆናሉ።
2. የወረዳ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የወረዳ የሕግ አስፈፃሚ አካል ነው።
3. የወረዳ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ለወረዳ ምክር ቤትና ለዞን የበላይ አካላት ተጠሪ ነው።
4. የወረዳ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት በጋራና በግል የወረዳ

development.

3.11. Appoint, the president and vice president of the regional supreme court, and the auditor general, of the region

3.12. Levy taxes and duties, on those sources of revenue reserved for the regional state.

3.13. Issue laws concerning the administration of civil service employees, and working conditions of the regional government

3.14. Declare state of emergency, in accordance with the power vested to it in subarticle 2.17 of article 47 of this constitution.

3.15. Issue regulations for the purpose of implementing the constitution of the Federal Government, and the regional state, as well as, laws and proclamations in the region.

Article 50

Meeting and Term of Office of the Council

1. A simple majority of the members of the council shall, constitute a quorum.
2. The council of the region shall, convene, at least, twice in a year
3. Members of the council of the region shall, be elected for a term of 5 years; new election shall, be held one month before the expiry of the term
4. The executive committee or the head of the regional government, may call a meeting when the council is not on a regular session. The head of the regional government shall have an obligation to call a meeting where the majority of members of the council so requests.
5. The meeting of the council of the region shall resume openly. However, closed meeting may resume when it is so request by the members of the council or by the regional state and is supported by the simple majority of the council members.

Article 51

Decisions and Rules of Procedure of the Council

አስተዳደሩን መሥሪያ ቤቶች በበላይነት ይመራሉ።

5. የፌዴራሉ መንግስትና የክልሉ ሕጎች፣ደንቦች፣ ፖሊሲዎች፣መመሪያዎች፣ዕቅዶችና ኘሮግራሞች ሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋሉ።
6. የተፈጥሮ በሀብይጠብቃል፣ያለማል፣ይንከባከባል፣ሕዝቡን ለልማት ሥራ በስፋት ያነሳሳል።
7. የወረዳውን ሰላምና ፀጥታ ይጠብቃል፣የወረዳውን የፀጥታና የፖሊስ ኃይል ይመራል፣ያስተባብራል።
8. የወረዳውን ቅርሳቅርስ ይንከባከባል።
9. የማኅበራል ኢኮኖሚያዊና አስተዳደራዊ ዕቅዶችን አዘጋጅቶ ለወረዳ ምክር ቤት በቅረብ ያፀድቃል።
10. በወረዳው ምክር ቤትና የዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

አንቀጽ 82

የወረዳው ምክር ቤት ሊቀመንበር ሥልጣንና ተግባር

የወረዳው ምክር ቤት ሊመንበር ተጠሪነቱ ለወረዳው ምክር ቤትና ለበላይ የመስተዳድር አካላት ሆኖ፣

1. የወረዳው አስተዳደር ተጠሪ ይሆናል።
2. የወረዳው ምክር ቤትና ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባዎችን ይመራል።
3. የፌዴራሉ መንግስትና የአማራው ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ሕጎች፣ፖሊሲዎች፣ዕቅዶችና ኘሮግራሞች፣እንዲሁም መመሪያዎች፣በወረዳው ውስጥ በትክክል ሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል።
4. ለወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ፣ለወረዳው ምክር

ቤትና ከላይ የመስተዳድሩ አካላት በየጊዜው ሪፖርት ያቀርባል።

5. የወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ልዩ ልዩ ተቋማትን ይመራል፣ይቆጣጠራል።
6. የወረዳው የማኅበራዊ አገልግሎትና የኢኮኖሚ ልማት ኘሮግራሞች /ዕቅዶች/ መዘጋጀታቸውን ይቆጣጠራል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል።
7. የወረዳው ሕዝብ ደህንነት እንዲጠበቅና ሕግና ሥርዓት እንዲያስከብሩ የቋቋሙትን የፀጥታና የፖሊስ ኃይሎችን በበላይነት ይመራል።
8. በወረዳው ምክር ቤትና በዞን ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

አንቀጽ 83

የወዳው ምክር ቤት ም/ሊቀመንበር ሥልጣንና ተግባር

1. ሊቀመንበሩ በማይኖርበት ጊዜ እሱን በመተካት ይሠራል።
2. የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ሊቀመንበሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።
3. ተጠሪነቱ ለሊቀመንበሩና ለወረዳው የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

1. Unless otherwise, explicit in particular provided by this constitution, decisions of the Council shall, be adopted by a simple majority vote.
2. The council may adopt its own rules of procedure.

CHAPTER SIX
The Executive Body
Article 52
The Powers of the Executive

1. The highest executive authority in the Amhara National Regional Government shall reside in the executive committee, and the head of the Regional Government
2. The executive committee and the head of the regional government shall be accountable to the national regional council. The members of the executive committee shall bear collective responsibility, for the joint decisions they make, in their official capacity
3. Unless and otherwise, determined by this constitution the term of office of the head of the regional government shall be the term of office of the national regional council.

Article 53
The Executive Committee

1. The executive committee shall be an organ constituting the head the deputy, the secretary of the regional government; and other members elected by the council.
2. The chair – person of the executive committee, is the head of the regional government

3. The executive committee is accountable to the regional council, in

አንቀጽ 84

የወረዳው ምክር ቤት ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባር

የወረዳው ምክር ቤት ፀሐፊ የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው አባል በመሆን፣

1. የአስተደደሩን ጽ/ቤት ያደራጃል፣በኃላፊነት ይመራል።
2. የምክር ቤቱን ሰነዶች በአግባቡ ይይዛል።
3. የምክር ቤቱ ቃለ-ጉባኤ በሚገባ መያዙን ያረጋግጣል።
4. በሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውሃል።
5. ተጠሪነቱ ለሊቀመንበሩና ለሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

አንቀጽ 85

የወረዳ የዳኝነት አካል

የወረዳው ፍርድ ቤት ስለ ዳኝነት አስተዳደር የፌዴራሉና የክልሉ ሕገ-መንግሥት ያወጡት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የብሔራዊ ክልላዊ ዳኝነት አካል የበታችና የመጀመሪያ ደረጃ የዳኝነት አካል ነው።

ምዕራፍ አሥር

ስለ ቀበሌ አስተዳደር

አንቀጽ 86

የቀበሌ አስተዳደር መዋቅርና ተጠሪነት

1. የቀበሌ አስተዳደር የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል።
   ሀ/ የቀበሌ ምክር ቤት
   ለ/ የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ
   ሐ/ የማኅበራዊ ዳኝነት አካል
   መ/ የማኅበረ ኢኮኖሚያዊ የፀጥታ አካል
2. የቀበሌ ምክር ቤት አባሎችና ሌሎች በምርጫ የሚቆሙ አካላት አባሎች በቀጥታ በሕዝብ የሚመረጡ ይሆናሉ።
3. ተጠሪነታቸው ለመረጣቸው ሕዝብ፣ለወረዳው ምክር ቤትና ለወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

አንቀጽ 87

የቀበሌ ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. የወረዳው ምክር ቤትና ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው የሚያወጧቸውን አቅዶችና መመሪያዎች ሥራ ላይ ያውላሉ።
2. የበላይ ምክር ቤቶችና የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴዎች ከሚያወጧቸው መመሪያዎች ጋር በማይቃረን መንገድ የአካባቢ ማኅበራዊ ደንቦች በማውጣት ሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።
3. የአካባቢውን አስተዳደር የሚመራ የቀበሌ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላትን ይመረጣል፣ ከመካከላቸው ሊቀመንበርና ፀሐፊውን ይሰይማል።
4. በበላይ አካላት የሚሰጡትን የማኅበራዊ፣ኢኮኖሚያዊ፣አስተዳደራዊ ዕቅዶችና ኘሮግራሞች ተቀብሎ በአካባቢው በሥራ ላይ የሚውልበትን ዝርዝር በሥራ አፈጻጸማቸው ይከታተላል።
5. ለቀበሌው ነዋሪ ሕዝብ የሚጠቅሙ ሌሎች ተጨማሪ ዕቅዶችን ያወጣል፣ ተግባራዊነታቸውንም ይከታተላል፡
6. የቀበሌውን ሕዝብ ለልማት ያነሳሳል። የተፈጥሮ ሀብትን ያለማል፡

decisions made by it.

4. The executive committee shall have 17-23 members.

Article 54

Powers and Duties of the Executive Committee

Without prejudice to the provisions of the Federal constitution the executive committee shall, have the following powers and duties to

1. Ensure the implementation of laws enacted and decisions made by the regional council; as well as, the Federal Government
2. Decide upon the organization of the executive committee members, and other state organs of the region, Direct and follow up, the activities of the same.
3. Prepare and submit the annual budget of the regional state, and upon approval, implement the same.
4. Devise and submit, economic and social policies and strategies to the council; and upon approval, implement the same
5. Ensure that law and order is being respected.
6. Issue regulations and directives
7. Prepare and submit, draft declaration of state of emergency to the regional council
8. Without prejudice to the powers vested in the council in sub article 3-14 of article 49 of this constitution, shall, issue, and implement, a decree of state emergency, where accidental epidemic or natural disaster occurs, and in a situation the council could not convene
9. Appoint officials presented to it, in accordance with sub article 5 of article 56 of this constitution.
10. Perform such other duties, as assigned to it, by the regional council.

Article 55

The Appointment of the Head of the Regional State

The Regional council shall, elect the head of the regional state from among its members

Article 56

ይንከባከባል።

7. በሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ተመርጠው የሚቀርቡትን የማኅበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ሹመት ያፀድቃል።
8. የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሌሎች ኮሚቴዎችን የሥራ መደብ ይወስናል።
9. የቀበሌው ሕዝብ ደህንነት መጠበቁን ሕግና ሥርዓት መከበሩን ያረጋግጣል።

አንቀጽ 88

የምክር ቤቱ ስብሰባና የሥራ ዘመን

1. የምክር ቤቱ ስብሰባ በየወሩ ይካሄዳል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ - ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል። የሥራ ዘመኑ ከማብቃቱ ከአንድ ወር በፊት አዲስ ምርጫ ተካሂዶ ይጠናቀቃል።

አንቀጽ 89

የቀበሌ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር

1. የቀበሌ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሊቀመንበሩን ጨምሮ ከምክር ቤቱ አባላት የሚመረጡ ናቸው።

2. የቀበሌው ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ተጠሪነት ለመረጠው የቀበሌ ምክር ቤትና ለወረዳው ምክር ቤት ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይሆናል።
3. የቀበሌ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በግልና በወል የቀበሌውን ሥራ ይመራል።
4. የቀበሌ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ በበላይ አካላት የሚወጡትን ሕጎች አስፈፃሚ አካል ነው።
5. የቀበሌ ምክር ቤት የሚጽፋቸውን የልማት ዕቅዶች በሥራ ላይ ያውላል። ለቀበሌው ምክር ቤት የልማት ዕቅዶችን ነድፎ ለማስፀደቅ ያቀርባል።
6. የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ቋሚ አካል ስላልሆነ ዕቅዶችን በዝርዝር ከጎደፈ በኋላ በየጊዜው እየተገናኘ አፈፃጸማቸውን ይከታተላል።
7. በቀበሌው ውስጥ የሚካሄዱትን የማኅበራዊ አገልግሎት ዕቅዶች በሥራ ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል።
8. የተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ እንክብካቤና ልማት ሥራ በከፍተኛ ደረጃ እንዲካሄድ ያደርጋል። ሕዝቡንም ለልማት ሥራ ያነሳሳል፣ያስተባብራል።
9. በአካባቢው ለሚገኙት ቅርሶች ጥበቃና እንክብካቤ የደርጋል። በጥቅም ላይ ስለሚውሉበት መንገድ ለበላይ ያሳውቃል።
10. የቀበሌው ሰላምታና ፀጥታ እንዲጠበቅ ያደርጋል።

አንቀጽ 90

የቀበሌው ሊቀመንበር ሥልጣንና ተግባር

1. የቀበሌው ሊቀመንበር ተጠሪነቱ ለቀበሌው ምክር ቤት ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ለወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።
2. የቀበሌውን አስተዳደር ተጠሪና ኃላፊ ነው።
3. የቀበሌውን ምክር ቤትና ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባዎችን ይመራል።
4. ከበላይ አካላት የሚመጡትን ሕጎች፣ደንቦች፣መመሪያዎች፣ፖሊሲዎችና ዕቅዶች ተቀብሎ ሥራ ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል።

Powers and Duties of the Head of the National Regional State

1. The Head of the Regional Government. is the head of the government and the chairperson of the executive committee
2. Heads, coordinates and represents the executive committee, as well as, represents and chairs, the Regional Council
3. Follow up the implementation of policies regulations, directives, and decisions, issued by the executive committee
4. Nominate the president and vice president of the Supreme Court, and the auditor general of the region and present them to the council for approval.
5. Cause the appointment of officials of economic social, and administrative institutions, or bureaux, as well s, officials other than those enumerated under subarticle 4 of this article. up on presentation to the executive committee.
6. Heads the national security and police forces, which are established for the purpose of safeguarding the national security, and the observance of law and order.
7. Coordinates, directs, and supervises, the government hierarchies within the region

Article 57

Powers and Duties of the Deputy Head of the Region

1. The Deputy head of the regional government shall:
   a/ Perform the duties assigned to him, by the head of the regional state, and the executive committee.
   b/ Represent the head of the regional government in his absence.
2. The deputy head of the regional government is accountable to the head of the regional government, and the executive committee.

Article 58

Powers and Duties of the Secretary

Being the secretary of the national regional

5. ለቀበሌው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ምክር ቤት እንዲሁም ለወረዳው ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ለሕዝቡ የሥራ ሪፖርት ያቀርባል።
6. በቀበሌና በወረዳ ምክር ቤት የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴዎች የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

አንቀጽ 91

የቀበሌው ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባር

1. ሊቀመንበሩ በሌለበት እሱን ተክቶ ይሰራል።
2. በሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴውና በሊቀመንበሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።
3. ተጠሪነቱ ለሊቀመንበሩና ለሥራ አስፈፃሚ

ኮሚቴው ይሆናል።

አንቀጽ 92

የቀበሌው ማኅበራዊ ፍርድ ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. የቀበሌው የማኅበራዊ ፍምድ ቤት አካል ነው። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
2. የማኅበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች በዚህ ሕገ-መንግስት በአንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ 7 በተደነገገው መሠረት ተመርጠው ይመደባሉ።
3. የሥራ ዘመኑ የቀበሌ ምክር ቤት የሥራ ዘመን የሆናል።

ምዕራፍ አሠራ አንድ

የክልሉ ፖሊሲ መርሀዎችና ዓላማዎች

አንቀጽ 93

ዓላማዎች

1. ማንኛውም የመንግሥት አካል የፌዴራሉንና የክልሉን ሕገ መንግሥቶች፣ ሌሎች ሕጎችና ፖሊሲዎች ፣ በሥራ ላይ ሲያውል በዚህ ምዕራፍ በተመለከቱ መርሀዎችና ዓላማዎች ላይ መመስረት አለበት።
2. በዚህ ምዕራፍ ውስጥ መንግሥት ማለት የአማራው ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ማለት ይሆናል።

አንቀጽ 94

ፖለቲካ ነክ ዓላማዎች

1. መንግሥት በዴሞክራሲያዊ መርሀዎች ላይ በመመስረት ሕዝቡ በሁሉም ደረጃዎች ራሱን በራሱ የሚያስተዳድርበትን ሁኔታ ማመቻቸት አለበት።
2. መንግሥት የብሔረሰቦችን የሕዝቦችን ማንነት የማክበር፣በዚህ ላይ በመመርኮዝ በመካከላቸው እኩልነትን፣ አንድነትንና ወንድማማችነትን የማጠናከር ግዴታ አለበት። በተለይ ይበልጥ ኋላቀር ለሆኑት ብሔረሰቦች ልዩ ትኩረት በማድረግ እኩልነታቸውን ማረጋገጥ አለት።

አንቀጽ 95

ኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች

1. መንግስት ሁሉም የክልሉ ነዋሪዎች ባላቸው እውቀትና ሀብት ተጠቃሚ የሚሆኑበትን መንገድ የመቀየስ ኃላፊነት አለበት።
2. የክልሉ ነዋሪዎች የኢኮኖሚ ሁኔታዎችን ለማሻሻል እኩል ዕድል እንዲኖራቸው ለማድረግና ሀብት ፍትሐዊ በሆነ መንገድ የሚከፋፈልበትን ሁኔታ ማመቻቸት አለበት።
3. መንግሥት ወደ ኋላ ለቀሩ ብሔረሰቦች ልዩ ድጋፍ ያደርጋል።

government and the executive committee, the secretary shall:

1. Direct and organize the office of the government
2. Handle properly the documents of the government
3. Ensure that the minutes of the council and the executive committee, are properly handled.
4. Perform such other duties assigned to it, by the executive committee.
5. Be accountable to the head of the regional government and the executive committee.

Article 59

The Establishment of Higher Economic Social and Administrative Institutions

1. Bureaux, commissions and institutions that direct, carry out, and coordinate, the day today economic, social and administrative activities of the region, shall, be established.
2. The accountability of bureaux commissions and other higher institutions shall be to the head of the regional government, and the executive committee, particulars shall be determined by law.

CHAPTER SEVEN

The JUDICIAL Power & Structure of Courts

Article 60

Judicial Independence

1. An independent judiciary, is here by established in the region

2. Special or temporary courts, that do not use the duty established procedures of the legal process, or displace the jurisdiction belonging to the ordinary courts or judicial

4. የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ አደጋ እንዳይደርስ መከላከልና አደጋው ሲደርስም ለተጎጅው እርዳታ በወቅቱ እንዲደርስ ማድረግ አለበት።
5. መንግሥት መሬትንና የተፈጥሮ ሀብትን በሕዝብ ስም በይዞታው ሥር በማድረግ ለሕዝቡ የጋራ ጥቅም እንዲውሉ የማድረግ ኃላፊነት አለበት።
6. የክልሉ ልማት ፖሊሲዎችና ፕሮግራሞች ሲዘጋጁ ሕዝቡ አንዲሳተፍ ማድረግ አለበት። የሕዝቡን የልማት እንቅስቃሴዎች መደገፍ አለበት።
7. መንግሥት የሕዝቡን ዕውቀት ፣ ጉልበትና ገንዘብ በማቀናጀት ፈጣን ልማት የሚረጋገጥበትን መንገድ መቀየስ አለበት። ሕዝቡ በክልሉ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ከፍተኛ ሚና እንደኖረው ማድረግ አለበት። ስለሆነም ሕዝቡ ዕቅዶችና ፖሊሲዎችን በመደገፍ ብቻ ሳይሆን በማስፈጸምና በመገምገም መሳተፍ አለበት።
8. መንግስት በኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ የልማት እንቅስቃሴዎች ውሰጥ ሴቶች ከወንዶች እኩል የሚሳተፉበትን ሁኔታ የማመቻቸት ኃላፊነት አለበት።
9. መንግስት የሠራተኛውን ሕዝብ ጤንነት ፣ ደህንነትና የኑሮ ደረጃ ለመጠበቅ መጣር አለበት።

አንቀጽ 96
ማኅበራዊ ነክ ዓላማዎች

1. የአገሪቱና የክልሉ አቅም በፈቀደ መጠን ሁሉም የክልሉ ነዋሪዎች የትምህርት፣የጤና አገልግሎት፣የንፁህ ውኃ፣የመኖሪያና ማኅበራዊ ዋስትና እንዲኖራቸው ያደርጋል።
2. ትምህርት ከሃይማኖት፣ከፖለቲካ አመለካከቶችና ከባህላዊ ተፅዕኖዎች ነፃ በሆነ መንገድ ያካሄዳል።

አንቀጽ 97
ባህል ነክ ዓላማዎች

1. የክልሉ መንግስት መሠረታዊ መብቶችና ሰብዓዊ ክብርን እንዲሁም ዴሞክራሲንና ሕገ-መንግስቱን የማይቃረኑ ባህሎችና ልማዶች በእኩልነት እንዲንሰብቱና እንዲያድጉ የመርዳት ኃላፊነት አለበት።
2. የተፈጥሮ ሀብቶችንና የታሪክ ቅርሶችን መጠበቅ የመንግስትና የሁሉም የክልሉ ነዋሪዎች ግዴታ ነው።
3. የክልሉ መንግስት አቅም በፈቀደ መጠን ኪነ-ጥበብን ሳይንስና ቴክኖሎጂን የማስፋፋት ግዴታ አለት።

አንቀጽ 98
የአካባቢ ደህንነት ጥበቃ ዓላማዎች

1. መንግስት ሁሉም የክልሉ ነዋሪ ንፁሕና ጤናማ አካባቢ እንዲኖረው የመጣር ኃላፊነት አለበት።
2. ማንኛውም የኢኮኖሚ ልማት እርምጃ የአካባቢውን ደህንነት የማያናጋ መሆን አለት።

tribunals, shall, not be established.

Article 61
Religious and Customary Judicial Organs

With out prejudice to subarticle 5 of article 35 of this constitution, customary and religious organizations, recognized by the state before the coming in to force of this constitution shall, be recognized and organized in accordance with this constitution.

Article 62
Judicial Power

1. Judicial power shall, be vested only in the counrts of the region
2. Courts of all levels shall be free of interference, from any state organ, or government authority, or from any other source
3. Judges shall, exercise their judicial function in complete independence, they shall, be guided by no other authority, than that of the law.
4. No judge may be dismissed from his judgeship. with out his consent before the legally determined retirement age, except under the conditions enumerated here under.
   a/ Where the judicial administration commission finds him at fault in accordance with disciplinary laws, or finds him grossly incompetent or inefficient, of
   b/ The commission decides that the cannot carry out his duties properly on account of his illness; and
   c/ Where the decision of the commission is approved by a simple majority of the council of the region
5. The retirement age of judges shall, not be extended
6. The regional Supreme Court shall, submit the budget necessary for the administration of the judiciary; and upon approval, administer the same.

Article 63
Power and Organization of Courts

1. The regional Judiciary shall be organized in to Supreme Court, zonal high court and woreda court.
2. The regional supreme court shall,

3. የሕዝብና የአካባቢ ደህንነትን የሚመለከት ፖሊሲና ኘሮግራም በሚነድፍበትና ሥራ ላይ የሚያውልበት ጊዜ የሚመለከተው ሕዝብ ሐሳቡን እንዲገልፅ መደረግ አለበት።

4 መንግሥትና የክልሉ ነዋሪዎች አካባቢያቸውን የመንከባከብ ግዴታ አለባቸው።

<u>ምዕራፍ አሥራ ሁለት</u>

<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

<u>አንቀጽ **99**</u>

<u>የክልሉ ዋና ኦዲተር</u>

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር በርዕሰ - መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት የሾማል።
2. የክልሉ ዋና ኦዲተር የክልሉ መስተዳድር ተቋማትና የሌሎች መሥሪያ ቤቶች ሂሳቦችን በመቆጣጠር በክልል ምክር ቤት የተመደበው ዓመታዊ በጀት በበጀት ዓመቱ እንዲሰሩ ለተወሰኑ ሥራዎች በሚገባ መዋሉን ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባል።
3. የክልሉ ዋና ኦዲተር የመሥሪያ ቤቱን በጀት በቀጥታ ለክልሉ ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል።
4. የዋናው ኦዲተር ዝርዝር ተግባር በሕግ ይወሰናል።

<u>አንቀጽ **100**</u>

<u>ሕገ መንግሥቱን ስለ ማሻሻል</u>

የዚህ ሕገ መንግስት ድንጋጌዎች ሊሻሻሉ የሚችሉት የቀረበውን የማሻሻያ ሐሳብ የምክር ቤቱ ሶስት አራተኛ አባላት ሲያፀድቁት ነው።

<u>አንቀጽ **101**</u>

<u>የመጨረሻ ሕጋዊ ዕውቅና ስላለው ቅጅ</u>

የዚህ ሕገ መንግስት የአማርኛ ቅጅ የመጨረሻ ሕጋዊ ዕውቅና ያለው ሰነድ ነው።

<u>አንቀጽ **102**</u>

<u>የበፊት ሕግጋት ስለመሰራታቸው</u>

ካሁን በፊት የተደነገጉት ህጎች ከዚህ ህገ-መንግስት ጋር አስካልተቃረኑ ድረስ በክልሉ ውስጥ ተግባራዊነታቸው ይቀጥላል።

<u>አንቀጽ **103**</u>

<u>የተሻሩ ሕጎች</u>

የክልል 3 የሽግግር መስተዳድር ህገ-መንግስት በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

<u>አንቀጽ **104**</u>

<u>አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ ከሰኔ 15 ቀን 1987 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ባህር ዳር

ሰኔ **15** ቀን **1987** ዓ.ም

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

ምክር ቤት

have

a/ The highest and final jurisdiction over regional matters;

b/ The jurisdiction of the federal high court; as well as,

c/ The jurisdiction to review in cassation, where a final decision made by any regional court is affected by fundamental error of law, particulars shall, be determined by law.

3. The regional high court shall, in addition to its regional jurisdiction, assume the additional jurisdiction, of the federal first instance court.
4. Decisions rendered by the regional high court in its federal jurisdiction shall, be reviewed on appeal, by the regional supreme court
5. Decisions rendered by the regional supreme court in its federal jurisdiction shall, be reviewed on appeal, by the federal supreme court.
6. The president of the Supreme Court shall, submit, compensatory budget request for the financial expenditures of the regional courts incurred, while performing in their representative capacity of the federal jurisdiction, to the region; which is to be covered by the federal government.

<u>Article 64</u>

<u>Appointment of Judges</u>

1. The president and vice president of the regional supreme court shall, be appointed by the council of the region, up on their nomination, by the head of the regional government
2. Without prejudice to sub. article 2/f and h of article 70 of this constitution, the judges the regional supreme court, the zonal high courts and the woreda court shall be appointed by the regional council up on the nomination of the regional judicial administration commission. Before presenting supreme and high court judges

nominees for appointment, judicial administration commission of the region shall solicit the opinion of the federal judicial administration commission upon the nominees, and submit the same together with its recommendation to the council of the region. In case of failure on the part of the federal judicial administration commission to forward its opinion with in 3 months, the council of the region shall approve the appointment of the judges.

Article 65
Members of the Judicial Administration Commission of the Region

1. Members of the judicial administration commission nominated by the head of the regional government, and the president of the supreme court, who are to be assigned by the regional council, upon presentation by the head of the regional government shall be

1.1 To be presented by the head of the regional government
   a) Three representatives from the regional council;
   b) Three representatives from different sectors of the community;
   c) The attorney general and police commissioner of the region;
   d) One representative from the associations of lawyers;

1.2 To be presented by the president of the supreme court:
   a) One judge from the supreme court:
   b) Two judges from zonal high court;
   c) Three judges from woreda courts

2. The president of the Supreme Court shall, chair the meeting of the commission.

3. Particulars of the powers and duties of the commission shall, be determined by law.

Articl 66
The Constitutional Court

1. The constitutional court is here by established.
2. The constitutional court shall, consist of eleven members.
   They are:-

a) The president of the supreme court ..... chairperson
b) The vice president of the Supreme Court..... v/chairperson
c) six legal professionals of acknowledged integrity, to be appointed by the regional council, upon presentation by the head of the regional government .....members.
d) Three representatives of the council of the regional state, to be elected from among it.....members

Article 67
Interpretation of the Constitution

1. **Any dispute arising from constitutional matters shall, initially, be submitted to the constitutional court.**
2. **The constitutional court, shall, submit such matters that it believes needs constitutional interpretation, to the regional council, and cause the approval, there of.**

Article 68
Powers and Duties of the Constitutional Court

1. **The constitutional court shall, have judicial power to investigate constitutional matters; and shall, submit its recommendation to the council of the region, where it deemed it necessary, to interpret the constitution in accordance with the investigation made.**
2. **Where a question of unconstitutionality of any laws, directives, and regulations, enacted by the**

state legislative body, or directives and regulations issued by zone and woredas, on grounds of contravention to this constitution arises and is submitted to the constitutional courts by a concemed court or a party to a dispute, it shall, hear the case and submit it to the council of the region for final decision.

3. The constitutional court may, where a question of interpretation arises in other courts.

a) Remand the case to the concerned court, where it is convinced that there is no need for constitutional interpretatior A party may appeal to the regional council, against the decision of the court,

b) Submit its own interpretation of the constitution, to the regional council, where it is convinced that interpretation is required.

CHAPTER ELGHT
Administration of Zones
Article 69
Organization and Function of Zones

1. **Zone is an administrative locality, and a hierarchy, next to the region, consisting of limited woredas under it.**
2. **No zonal administration shall have a council and plenum of its own**
3. **Zonal administration members shall be nominated by the executive committee from among members of the council of the region, and approved by the council of the region.**
4. **The vice-chairperson and the secretary of zonal administration shall, be elected in the same manner.**
5. **The provisions promulgated in subarticles 4 of this article shall, not apply to the nationality zones enumerated in subarticle 2 of article 45 of this constitution.**
6. **Zonal executive committee shall consist of 11 to 17 members.**
7. **zones to be organized under the region, including the capital Bahir Dar, shall, be 11 in number**
8. **The capital Bahir Dar shall be organized at special zonal level**

particulars shall be determined by law.

9. **Nationality zones shall have their own council. Each council of the Nationality zones shall consist, including members elected for the regional council, of 30 to 40 members elected in special conditions from each woredas. Particulars shall, be determined by law.**

Article 70

Powers and Duties of the Council of Nationality Zones

1. without prejudice to the powers given to the federal council by the constitution of the Federal democratic Republic of Ethiopia, and to the Regional council by this constitution, the supreme political power of Nationalities reside in the council of nationality zones.
2. Without prejudice to the general powers vested in subarticl 1 of this provision, the council of nationality zones shall, have the following special powers to;

a) Decide upon the language to be used by the nationality;

b) Cause the protection of the right of the nationality, to speak and write, in its own language, and develop, preserve, express, enrich, and promote the same, as well as, preserve its history.

c) Without prejudice to the legislative power given to the regional council by this constitution, within the zone they are organized shall issue and implement regulations and directives that does not contravene with the regulations and directives of the national **region.**

d) Prepare plan and budget of nationality zone, based upon the plan and budget adopted by the regional council.

e) Elect zonal executive committee, as well as, the chairperson, v/chairperson, and secretary, from among the members of the zonal council.

f) Establish high court and judicial commission at zonal level and appoint judges.

g) More than nominate zonal department heads, and assign the same after requesting for the opinion of the regional executive committee.

h) Establish courts, appoint judges, and assign officials, within the woredas under the zone.

3. The zonal executive committee shall, be accountable to the council of the nationality zone, and to the executive committee of the region.

4. In addition to the powers and duties provided for, concerning nationality zones, the powers and duties vested in articles 72 , 73, 74, and 75 to the executive committee, chairperson, vice chairperson, and the secretary, of zones shall, apply mutantis mutandis to the executive committee, chairperson, vice chairperson, and the secretary, of nationality zones

Article 71

Term of the Council of Nationality Zones

The term of the council of the nationality zone shall, be five years.

Article 72

Powers and Duties of the Executive

Committee of nationality Zones

1. The zonal executive committee is the executive organ of the zone
2. Members of the executive committee of the zone shall, collectively or individually, direct, coordinate, and control, zonal departments.
3. Without prejudice to subarticle 3 of article 70 zonal executive committee shall,

be accountable to the regional executive committee

4. The Zonal executive committee shall, direct, coordinate, and control, activities of the woredas under it.
5. The zonal executive committee shall, study and present the social services, and economic development plans to the regional executive committee, and upon approval, implement the same.
6. Without prejudice to subarticle 2 (d) of article 70 of this constitution, prepares and submits, zonal budget, to the executive committee of the region, and upon approval, implement the same
7. Ensures the protection and prevention of antiquities and natural resources of the zone.
8. Follows up zonal activities, and report there of, to the regional executive committee, through its chairperson.
9. Ensures the proper implementation of proclamations, regulations policies, and directives issued, as well as, other duties entrusted to it, by the regional council and the executive committee of the region
10. Ensures the observance of law and order, and the protection of the people's peace and security.

Article 73
Powers and Duties of the Chairperson of the Executive Committee of Zonal Administration

1. The chairperson of the executive committee of zonal administration shall, be a member of the regional executive committee, and head of the zonal administration.
2. Being a representative of the zonal executive committee shall, call the meeting of the committee, direct and coordinate its activities.
3. Coordinate and direct the various zonal institutions and departments.
4. Direct, the zonal police and security forces established to safeguard the security and maintain law and order with in the zone
5. Following the activities of the zone, and submit regular reports to the

regional and zonal executive committee.
6. Perform such other duties as assigned to it, by the regional executive committee

Article 74
The Powers and Duties of the Vice Chairperson of Zonal Executive Committee

1. Represents the chairperson in his absence
2. Perform such other duties, as assigned to it by the chair per\son and the executive committee of zonal administration.
3. Shall, be accountable to the chairperson, and the executive committee of zonal administration.

Article 75
Powers and Duties of the Secretary of the Executive Committee of Zonal Administration

1. Directs the office of the executive committee of the zonal administration
2. Ensures the proper handling of minutes of the zonal executive committee
3. Performs such other duties as assigned to it, by the executive committee, and the chairperson of the zonal administration
4. Shall, be accountable to the executive committee, and the chairperson

Chapter Nine
Organizatio n and Power of Woreda Administration
Article 76
Organization of Woreda Administration

The woreda administration shall, have the following organs:

1. A council to be established by representatives of people of Kebeles.

2. An executive committee consisting of 9 to 15 members, to be established by elected members, from among members of the council.
3. Judicial organs to be established in accordance with this constitution
4. Office of the woreda attorney.
5. Office of the woerda security and police force
6. Office of the woreda security and social development

Article 77
General Powers and Duties of Woreda Administration

1. The worda administration shall have every power enabling it to implement laws, regulations, policies, and directives, issued by the regional state, as well as to prepare and decide social services, and economic development plans within its own locality.

2. With out prejudice to the powers and rights of the woreda to self administration. to decide its own internal affairs, and to develop its locality, the woreda shall, be a lower administrative organ of the regional state, and zonal administration

Article 78
Election and Accountability of Members of the Woreda Council

1. Members of the woreda council shall, be elected directly by the people from among kebele residents, with in the locality of the worda.
2. Their accountability shall, be to the people by whom they are elected, and to the executive committee of zonal administration, and through it to the

executive committee of the region.

3. Members of the worda councils, to be established within the nationality zones shall, be accountable to the people by whom they are elected, the council of the nationality, and through it to the executive committee of the region.

Article 79
Powers and Duties of the Woreda Council

1. Approves the Woredas social service, economic development, and administrative plans and programmes.
2. Directs basic agricultural development activities, administers and protects natural resources of the woreda.
3. Mobilize the people at large, for developmental activities.
4. Shall, elect the chairperson, vice chair person and the secretary, of the council; as well as members of the executive committee.
5. Issues its own internal regulations and directives.
6. Levis and collects land use taxes, agricultural income revenues and other service taxes. Particulars shall be determined by law.
7. Shall utilize the woredas sources of revenues, excluding such other revenues allocated and administered by the region. Prepare and approve its budget
8. Issues directives which enable it to ensure the peace and security of the woreda.
9. Constructs and maintains, lower grade rural roads
10. Administers primary schools, and junior health institutions. Within the woreda.

Article 80

Term of Office and Meeting

Programme of the Woreda Council

1. The Woreda council shall, convene its meeting

every three months.

2. The presence of a simple majority of members shall constitute a quorum
3. The term of office, of the woreda council shall be two years; election shall, be conducted before the termination of the term of the council.

Article 81
Powers and Duties of the Woredas' Executive Committee

1. Members of the executive committee of the Woreda shall, be elected from among the members of the council of the woreda.
2. The executive committee of the woreda is the executive organ of the woreda.
3. Members of the woreda executive committee shall, be accountable to the Woreda council and zonal higher organs.
4. Members of the executive committee shall, collectively or individually, direct offices of the woreda administration.
5. Causes the implementation of laws. regulations, policies, and directive of the regional state, and the federal government.
6. Mobilizes the people at large for developmental activities, protects and develops the material resources of the woreda.
7. Safeguards peace and security, directs the security and police force of the woreda.
8. Preserves the antiquities of the woreda.
9. Prepares and submits the social, economic, and administrative plans to the council of the worda, and cause the approval there of.
10. Performs such other activities as assigned to it, by the woreda council, and the zonal executive committee.

Article 82
Powers and Duties of the Chairperson of the Woreda council

The chairperson of the woreda council, being accountable to the council of the Woreda and higher government organs, shall have the powers and duties to

1. Represent the Woreda administration.
2. Chair meeting s of the council and the

executive committee of the woreda.

3. Ensure the proper implementation of policies, laws, plans, and programmes, of the federal government, and the Amhara National Regional state within the Woerda.
4. Submit regular reports to the executive committee, and the council of the woreda, and to higher

government organs

5. Direct and control the executive committee, and the various woreda institutions.
6. Supervise over the preparation of the woreda social services and economic development programmes, and follow up, the implementation of the same.
7. Direct the woreda security and police forces, established for the purpose of maintaining the security of the people, and the observance of law and order, with in the woreda,
8. Perform such other duties as assigned to it, by the council of the woreda and zonal executive committee.

Article 83
Powers and Duties of the Vice Chair person of the Woreda Council

1. Shall, represent the chairperson in his absence
2. Perform such other duties as assigned to it, by the executive committee and chairperson of the woreda.
3. Shall, be accountable to the chairperson and the executive committee o the woreda.

Article 84
Powers and Duties of the Secretary of the Woreda Council

The secretary of the woreda council being member of the executive committee; shall:

1. Direct and organize the office of woreda administration.
2. Handle properly the documents of the council.
3. Ensure the proper handling of the minutes of the council.
4. Perform such other duties as assigned to it, by the executive committee
5. Be accountable to the chairperson and the executive committee of the woreda.

Article 85
The Judicial Organ of the Woreda

Without prejudice to the provisions of the constitutions of the federal and the regional governments, concerning judicial administration, the woreda court shall, be a subordinate and first instance judicial unit, of the national regional judicial organ.

CHAPTER TEN
The Kebele Administration

Article 86
Organization & Accountability of Kebele Administration

1. The kebele administration shall. Consist of the following members.
   a) Council of the kebele,
   b) The executive committee,
   c) The social court,
   d) Socio economic and security bodies.
2. Members of the kebele council and other organs to be established through election shall, be directly elected by the people.
3. Shall, be accountable to the people by whom they are elected, the council and the executive committee, of the woreda.

Article 87
Powers and Duties of the Council of the Kebele

1. Implement the directives

issued by council and executive committee of the woreda

2. Without violation to the directives issued by higher councils and their executive committee, shall, issue local social regulations; and cause the implementation of the same.
3. Elect the kebele executive committee members which lead the local administration, and assign chairperson and the secretary, from among its members.
4. By accepting social, economic and administrative plans and programmes forwarded to it by the higher organs, shall, issue detail plan of action and programmes, which enables it to implement the same within its locality, and follow up the implementation of the same.
5. Prepare other supplementary plans, which are to be useful for the population of the kebele, and follow up the implementation of the same
6. Mobilize the people of the kebele for developmental activities, preserve and develop the natural resources of the kebele.
7. Approve the appointment of judges of social courts, which are to be nominated and presented by the executive committee.
8. Decide the job assignments of the executive committee, and other committees.
9. Ensure the maintenance of the security of the kebele people, and the observance of law and order

Article 88
Term and Meeting of the Council

1. The term of service of the council shall be held every month
2. The presence of a simple majority shall constitute a quorum
3. The term of service of the council shall be two years

   New elections shall be completed a month before the termination of the term of office.

Article 89
Powers and Duties of the Kebele Executive Committee

1. The kebele executive committee including the

Chairperson shall be elected from among members of

the council.

2. The executive committee of the kebele shall, be accountable to, the council of the kebele by whom they are elected. and the executive committee of the woreda council.
3. The executive committee of the kebele shall, collectively or individually direct, the activities of the kebele.
4. The kebele executive committee is an organ that executes laws issued by higher bodies.
5. Implements development plans designed by the kebele council; prepares and submits development plans to the kebele council, for approval.
6. As the executive committee is not regularly in office, draws the plans entitle and meets at times to monitor their implementation.
7. supervises the implementation of the on going social service plans, within the kebele
8. Causes the protection and Preservation of natural resources, and conducts development activity at a higher level. Mobilizes and coordinates the people for developmental activities.
9. Causes the protection and preservation of antiquities, with its locality, and report to the higher body concerning the utilization of the same.
10. Causes the maintenance of peace and security of the kebele.

Article 90
Powers and Duties of the Chairperson of the Kebele

1. The chairperson of the kebele shall, be accountable to the executive committees of the kebele, and the woreda councils.

2. Shall be representative and head of the kebele administration.
3. Shall chair the meetings of the kebele council and its executive committee.
4. Supervises the implementation of laws, regulations, and policies, enacted by the higher organs.
5. Submits activity reports to the executive committee, of the kebele council and the people; as well as, to the woreda executive committee.
6. Preform such other duties as assigned to it, by the executive committees of the kebele and the woreda council.

Article 91
powers and Duties of the Secretary of the Kebele

1. Represents the chairperson in his absence.
2. Preforms such other duties specifically assigned to him, by the executive committees and the chairperson.
3. Shall, be accountable to the chairperson, and the executive committee of the kebele.

Article 92
Powers and Duties of Social Courts of the Kebele

1. The social court is an independent organ of the kebele particulars shall be determined by law.
2. The judges of the social court shall, be nominated and assigned in accordance with subarticle 7 of article 87 of this constitution.
3. The term of service of the court shall, be the term of the council of the kebele

CHAPTER ELEVEN
Policy Principles & Objectives of the Region
Article 93
Objectives

1. Implementation of the federal and regional constitutions, other laws and policies, by any state organ shall be based on the principles and objectives laid down

in the chapter.

2. For purposes of this chapter, the term ''State'' shall, mean the Amhara National Regional State.

Article 94
Political Objectives

1. The state shall, facilitate the conditions for self, administration at all levels, based on democratic principles.
2. The State shall, have the duty to respect the identity of the nations, nationalities, and peoples; and on this basis, promote, equality, unity and fraternity among them. Specifically, by rendering special attention to those less developed nationalities, it has a duty to ensure their equality with other.

Article 95
Economic Objectives

1. The state shall, have the responsibility to devise the means to make all residents of the region, to be beneficiaries of their knowledge and wealth
2. The state shall, have the duty to give equal opportunity to all residents of the region, for the improvement of their economic conditions and to promote a just distribution of wealth
3. The state shall, give special support to less developed nationalities
4. The state shall, have the duty to prevent natural and man made disasters; and in the occurrence of the same shall, cause the provision of relief assistance to victims.
5. The state shall, have the responsibility to control

land and natural resources in the name of the people, and utilize them for their common good and development.

6. The state shall, ensure popular participation at all levels in the

preparation of development policies, and programmers of the region. The state shall, support development activities of the people.

7. To ensure speedy development, the state shall have the duty to devise means for the coordination of knowledge, lab our, and finance of the people. It also has to make the people play a big role in the region's economic activity Accordingly, not only shall the people be limited to planning and policy making, but also should participate in implementing and evaluating
8. The state shall, have the responsibility to promote equal participation of women, with men, in all economic and social development activities.
9. The State shall, strive to protect the health, safety and standard of living, of the working people.

Article 96
Social Objectives

1. All residents of the region shall be entitled within the capacity of the country and the region to education, health service, clean water, shelter and social security.
2. Education shall be conducted in a manner which is free from religion, political outlook and cultural influences.

Article 97
Cultural Objectives

1. The regional state shall have the responsibility to promote the equal development of customs and cultures, in so far as they are not inconsistent with the fundamental rights, human dignity, democracy, and the constitution.
2. The regional state and all residents of the region shall, have the duty to preserve the natural resources and historical heritage.
3. The regional state shall, have the duty, within the limits of its resources, to promote the Arts, Science, and Technology.

Article 98
Objectives of Environmental Protection

1. The regional state shall, have the responsibility to ensure a clean and healthy environment, for

all residents of the region.

2. Any economic development activity shall, not in any way be disruptive to the ecological balance.

3. The people concerned shall be made to give its opining when policies and programmers concerning the well binge of the people and the environment is planned and implemented.
4. The regional state and residents of the region shall have the duty to foster their environment.

CHAPTER TWELVE
Miscellaneous Provisions

Article 99
Regional Auditor General

1. The regional auditor general shall be appointed by the council of the region, upon presentation by the head of the regional government.
2. The auditor general shall by auditing the accounts of the institutions under the regional government, and such other offices, report to the council of the region, on whether the annual budget allocated to them by the council was duly disbursed for the purposes it was allocated for.
3. The auditor general shall, directly submit its budget to the council of the region for approval.
4. The particular duties of the auditor general shall be determined by law.

Article 100
Amendment of the Constitution

The Provisions of the constitution shall, be amended only when a three fourth (3/4) Majority members of the council, approve the motion for amendment.

Article 101
Legal Recognition

The Amharic version of this constitution shall be a final and legally acknowledged document.

Article 102
The Continuation of Previous Legislations

The Previous laws that are enforced shall continue to apply in the region, unless they are found inconsistent with this constitution.

Article 103
Repealed Laws

The constitution of the Transitional Government of Region 3, is hereby repealed.

Article 104
Effective Date

This Proclamation shall enter in to force as of the 22nd day of June, 1995,

Done at Bahir Dar
This 22nd day of June, 1995,
The Council o the Amhara
National Regional State